

Газета Тернопільської районної ради

Подільське СЛОВО

50 років
з любов'ю
до вас!

Запросіть газету
у свій дім!

Вартість передплати
на 2017 рік:
на 3 місяці — 33,50 грн.;
на 1 місяць — 11,40 грн.

Передплатний індекс 61357

№39 (5246) П'ятниця, 29 вересня 2017 року

16 сторінок

Тема тижня | День працівників освіти

Дорогі освітяни!

Щиро вітаємо вас із професійним святом — Днем працівників освіти, яке об'єднує всіх, хто своєю щоденною працею плекає майбутнє нашої держави. Бо якими виростуть наші діти, яке суспільство вони будуватимуть, які моральні цінності сповідуватимуть, значною мірою залежить саме від вас!

Щиро дякуємо вам за добросовісне служіння обраній справі, невтомний творчий пошук, самовідданість, високий професіоналізм та життєву мудрість.

Бажаємо вам у цей святковий день гарного настрою! Нехай теплі слова і добрі почуття ваших учнів зігрівають ваші серця. Міцного вам здоров'я, щастя, благополуччя, радості, нових успіхів! Нехай Господь дарує вам людську повагу, багату радісних днів і довгих щасливих років життя!

Олександр ПОХИЛИЙ,
голова Тернопільської
райдержадміністрації

Андрій ГАЛАЙКО,
голова Тернопільської
районної ради

Захистимо
дітей від кору

5

Уклін вам до землі, наші любі вчителі!

28 вересня в актовій залі Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка зібралися педагоги нашого району, щоб відзначити своє професійне свято. Дійство благословив о. Ігор. Священик помолився за здоров'я всіх, хто навчає та виховує, на кого покладено великий обов'язок допомогти молодій людині знайти себе у цьому непростому, часом буремному житті. Студенти Вищої духовної семінарії ім. Патріарха Йосифа Сліпого виконали для педагогів району духовні твори. Начальник відділу освіти Тернопільської РДА Василь Цаль та методист відділу Ірина Руцька отримали грамоти за вклад у християнське виховання учнів Тернопільського району.

Молоді вчителі району поклали живі квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку, Івану Франку та пам'ятного знака Героям Небесної сотні у Тернополі. Присутні урочистого зібрання пом'янули усіх, хто загинув, захищаючи суверенітет України на Майдані та в АТО, а також тих учителів, які не дожили до сьогоднішніх урочистостей.

Голова Тернопільської РДА Олександр Похилий, вітаючи велику освітянську спільноту району з професійним святом, зокрема, сказав: «Нині схилию голову перед кожним вчителем, дякую за вашу невтомну працю. Професію вчитель вважаю однією з найважливіших, вашу працю можна прирівняти до передової на мирному фронті, адже саме ви сієте в душі дітей зерна віри, правди, патріотизму, любові, поваги до батьків, Вітчизни. Саме з вас починаються всі позитивні зміни, які є в державі. Адже ви виховуєте її майбутнє, а воно, вірю, прекрасне! Бажаю вам мирної праці на ниві освіти, здоров'я, талановитих і вдячних учнів, добробуту та спокою у ваших родинках...»

Голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко зауважив, що у День вчителя, у свята Першого чи Останнього дзвоника він, як і, напевно, кожен із нас, подумки поринає у повне радість та безтурботності дитинство, золоту юність, коли навчався у школі, мав можливість щодня спілкуватися з улюбленими вчителями, слухати їх мудрі настанови. «Дякую за кожен день, кожна хвилину, кожен урок, — сказав Андрій Васильович. — Це і моє свято, адже тривалий час працював вчителем, навчав і виховував.

Продовження на стор. 10

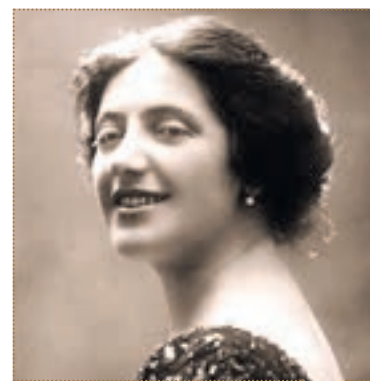
Міжнародне свято вчителя було засновано ЮНЕСКО в 1994 році. В Україні День працівників освіти згідно з Указом Президента від 11 вересня 1994 року відзначається в першу неділю жовтня.

Уперше день вчителя відсвяткували у 1947 році в невеликій школі міста Сен-Пауло (Бразилія). Однак це було неофіційне свято, а ініціатива керівництва та батьків навчального закладу. На державному рівні День вчителя почали святкувати в Бразилії тільки в 1963 році.

У США це свято має цікаву історію. Почалося все з того, що звичайна вчителька Матті Віт Вудрідж з Арканзасу у 1944 році написала листа урядовцям. Їй здалося несправедливим, що вчителі, які стільки докладають зусиль, і без яких держава не могла б існувати, не мають свого професійного свята. Більшості адресатів, як не дивно, проблема видалася дріб'язковою і взагалі не вартою уваги. Але лист випадково потрапив до рук Елеонори Рузвельт, яка активно цікавилася справами свого чоловіка. Перша леді погодилася з усім, що написала вчителька, тож узялася просувати закон про затвердження свята. У Тиждень вдячності вчителям, як називають це свято американці, і відбувається воно у травні, практично всі заклади і торговельні центри дарують педагогам США величезні знижки.

У Китаї професійне свято вчителів відзначають 8 листопада. Воно входить в трійку найважливіших свят, а самі вчителі — одні з найшановніших людей у цій країні. Особливістю святкування в Китаї є давня традиція — учні миють своїм учителям ноги на знак пошани. Нині це дійство дуже врочисте, ноги вчителям миють лише найкращі учні. А відбувається ця процедура на сцені під час святкових концертів, перед об'єктами телекамер та під спалахами фотоапаратів.

Українці так само люблять це свято, бо з повагою ставляться до вчителів, шануючи їх працю та неоціненний вклад у виховання та навчання молодих громадян держави. У День вчителя до школи з букетами квітів, різнокольоровими кульками, іншими подарунками поспішають не лише учні, а й їх батьки, дідуся та бабусі. У навчальних закладах відбуваються офіційні урочини з нагоди професійного свята вчителів, концерти.

Славетні
земляки.
День
народження
Соломії

7

З профе-
сійним
святом,
освітянська
родино!

8-11

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль,
вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35,
25 37 59
e-mail: office@tanclaas.com.ua

"Вігор ТМ" запрошує на постійну роботу

майстрів з виготовлення та монтажу металопластикових вікон

- Досвід роботи буде Вашою перевагою, також є можливість навчання та стажування з кваліфікованими спеціалістами.
- Для приїжджих надається житло.
- Можливість заробити від 250-800 грн/день.

Звертайтеся: Івано-Франківська обл., м. Коломия, вул. Шарлая, 27. Тел. 067-342-22-91

Вітаємо!

Шановні педагоги!

Районна організація Товариства Червоного Хреста України вітає вас із професійним святом. В умовах сьогодення ви взяли на себе відповідальність за майбутнє України. Цю нелегку місію ви виконуєте з честю, гідністю і пошаною.

Учитель для підрастаючого покоління є наставником, вихователем. Обираючи професію вчителя, ви оволоділи багатогранним мистецтвом, отже, як ковалі, допомагаєте дітям кувати свої долі, як сівачі, сієте в дитячих серцях знання, мудрість, доброту, чесність, доброзичливість, правдивість і наполегливість.

Бажаємо вам міцного здоров'я, довгих років життя, родинного щастя, мирного голубого неба, невичерпної наснаги, Господнього благословення.

Ольга НИЖНИК, голова Тернопільської районної організації Товариства Червоного Хреста України.

Щиро вітаю усіх вчителів, які працюють та працювали у Великоглибочецькій школі I-III ст. ім. Ярослава Стецька, з нашим професійним святом! Здоров'я вам міцного, щастя, тепла у душах, добробуту в родинях.

З повагою — директор Великоглибочецької ЗОШ I-III ст. ім. Я. Стецька Надія ТИЩУК.

Шановні бібліотекарі району!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек. Зі святом, яке символізує глибоку повагу народу до своєї духовної спадщини, освіти, науки і культури!

Бажаємо бібліотечним працівникам невичерпної енергії, оптимізму, міцного здоров'я, щасливої долі, родинного тепла, багатобачити вдумливих, допитливих, розумних, талановитих і добрих серцем читачів, а також процвітання вашим бібліотекам.

З повагою — працівники відділу культури Тернопільської РДА, районного будинку культури, районна організація працівників культури.

Шановні пенсіонери, ветерани!

1 жовтня відзначають Міжнародний день людей похилого віку, День ветерана. Цей день є символом єдності і спадкоємності поколінь.

Літній вік людини — це мудрість років, практичний життєвий досвід та спадок всього найціннішого, накопиченого за все життя. Нехай осінь пора, в яку ви увійшли, буде сповнена душевним теплом, увагою та турботою близьких!

Довголіття вам у здоров'ї та добробуті!

З повагою — начальник Тернопільського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Тернопільської області Тетяна Глух.

Податкова консультація

Чи звільняється від земельного податку власник паю, який передав його в оренду фермеру?

У Тернопільській ОДПі нагадали, що від сплати земельного податку звільняються власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі за умови передачі земельних ділянок та земельних часток (паїв) в оренду платнику єдиного податку четвертої групи.

Податковим кодексом визначено, що до четвертої групи єдиного податку належать сільгосптоваровиробники, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків.

Об'єктом оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи є багаторічні насадження (рілля, сіножаті, внутрішні водойми, озера, ставків, водосховища), що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди.

Кодексом передбачено, що підставою для нарахування єдиного податку платникам четвертої групи є дані державного земельного кадастру, коли дані з державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Згідно із Земельним кодексом, право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

Платником орендної плати є орендар земельної ділянки, а об'єктом оподаткування є земельна ділянка, надана в оренду.

Тому, фізична особа — власник земельних ділянок, земельних часток (паїв) звільняється від сплати земельного податку за земельні частки (паї), що передані в оренду платникам єдиного податку четвертої групи на підставі договору оренди — на період дії єдиного податку.

Акценти

Тернопільський район лідирує

за показниками соціально-економічного розвитку

Візна колегія Тернопільської обласної адміністрації за участю голів райдержадміністрацій відбулася 28 вересня, в м. Гусятині. Зібрання проходило в рамках робочої поїздки керівництва Тернопільської ОДА у район.

Першим питанням порядку денного розглядався звіт «Про результати моніторингу соціально-економічного розвитку Тернопільщини та оцінку діяльності районних державних адміністрацій 2017 року». За результатами моніторингу перше місце вже

третій рік посів Тернопільський район.

«Соціально-економічний розвиток районів визначається за 81 показником у сфері освіти, медицини, економічного розвитку, фінансової самодостатності. До уваги беруться кількість створених робочих місць, розмір заробітної плати, кількість послуг, які надають органи державної влади. Багато показників є динамічними, визначаються темпами розвитку Тож лідируючі позиції, які ми здобули в 2015-2016 роках і втримали в першому півріччі 2017-го, — спільна заслуга бюджетної сфери, бізнесу, підприємців, органів державної влади та місцевого самоврядування», — зазначив голова Тернопільської районної державної адміністрації Олександр Похилій.

Він подякував усім, хто своєю повсякденною працею долучився до досягнення таких хороших показників соціально-економічного розвитку району та висловив щирі сподівання на подальші спільні досягнення.

Колегія

До осінньо-зимового періоду готові

26 вересня відбулася колегія Тернопільської райдержадміністрації за участю сільських, селищних голів, керівників загальноосвітніх навчальних, медичних закладів та закладів культури, відділів, управлінь, структурних підрозділів райдержадміністрації, районної ради, представників ЗМІ. Провів засідання голова РДА Олександр Похилій. У роботі колегії взяв участь голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко.

Йшлося про підготовку господарського комплексу та соціальної інфраструктури району до роботи в осінньо-зимовий період 2017-2018 років; про рівень оплати праці на підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності району; про підсумки зовнішнього незалежного оцінювання — 2017.

Як наголосив начальник відділу розвитку інфраструктури та з питань цивільного захисту населення РДА Андрій Кучерак, у районі проведено значну роботу щодо підготовки господарського комплексу та соціальної інфраструктури району в осінньо-зимовий період 2017-2018 років. Відремонтовано та утеплено приміщення, проводять пусконаладжувальні роботи в котельнях, герметизацію ввводів інженерних комунікацій.

Значний обсяг робіт з підготовки до нового навчального року та осінньо-зимового періоду виконано у закладах освіти. У всіх школах проведено ремонт класних кімнат, коридорів, їдальень, інших приміщень. Виконано заплановані заходи щодо підготовки до зими в закладах культури та охорони здоров'я. Про це інформували у співдоповіді начальник відділу освіти РДА Василь Цаль, начальник відділу культури РДА Віктор Головольський та ТЗМУ з технічних питань Ігор Кирик.

Зачитуючи розпорядження з цього питання, голова РДА Олександр Похилій зауважив, що підготовка до зими продовжується, зокрема, комунальні підприємства району завершують підготовку житлового фонду та інженерних комунікацій; Тернопільський сільський район електромереж закінчує планово-профілактичні роботи з обслуговування ліній електропередач, трансформаторних підстанцій для забезпечення безперебійного постачання району електричною енергією; філія «Тернопільський

райавтодор» завершує підготовку техніки, заготовку достатньої кількості матеріалів для заправки доріг (нині є лише 45% до потреби), створення страхового запасу паливно-мастильних матеріалів. Рекомендовано виконкомам сільських та селищних рад укласти договори з власниками техніки, яку можна використати для розчищення вулиць і доріг населених пунктів від снігових заметів.

«Середньомісячна заробітна плата на одного штатного працівника району в січні-червні 2017 року становила 6437 гривень», — повідомив начальник управління соціального захисту населення РДА Сергій Мандзюк, висвітлюючи питання рівня оплати праці на підприємствах, установах організації усіх форм власності району. У сільськогосподарській сфері найбільше заробляють у ПП «Агрон» та ПП «Агропродсервіс» — 9 тисяч гривень і більше. У промисловості — на ТзОВ «Березовиця» (більше 12 тисяч гривень) та ТзОВ «СЕ Бортнеце-Україна» (більше 9 тисяч гривень). Станом на 25 вересня 2017 року заборгованість із виплат заробітної плати на економічно активних підприємствах району відсутня. Ліквідовано також заборгованість на підприємствах-банкрутах та тих, які тимчасово припинили діяльність.

За сприяння Тернопільського

міськрайонного центру зайнятості за період від січня до серпня поточного року вільні та новостворені місця влаштовано 681 особу. Станом на 1 вересня у центрі зайнятості на обліку перебуває 351 незайнятий громадянин, статус безробітного мають 182 особи. На особливому обліку — військовослужбовці, які брали участь в АТО, та інваліди.

Начальник відділу освіти РДА Василь Цаль, висвітлюючи підсумки зовнішнього незалежного оцінювання — 2017, констатував, що загалом у школах Тернопільського району в пошани гуманітарні науки. Зі 130 цьогорічних випускників усі обрали для державної підсумкової атестації українську мову та літературу, 111 — історію України і лише 9 — фізику, 28 — математику, 3 — хімію. Англійську мову склали лише 17 випускників.

Ще один цікавий факт. Цього року народження золотими та срібними медалями становила 12 осіб (7 — золотих, 5 — срібних). Після проходження зовнішнього незалежного оцінювання було нагороджено лише 7 випускників, з них 2 підтвердили золоту медаль, 1 — срібну, 4 претенденти на золоту медаль отримали срібну.

Галина ЮРКА — ТРР «Джерело». Фото автора.

Актуально

Як зміниться карта Тернопілля

На Тернопільщині після завершення адміністративно-територіальної реформи залишиться лише 3-4 райони. Їх межі орієнтовно збігатимуться із межами госпітальних округів. Про це повідомив експерт з питань реформування місцевого самоврядування, директор ГО «Інститут розвитку територій» Юрій Ганущак.

Буде створено 3 райони з центрами у Тернополі, Кременці та Чорткові. Ще, можливо, буде четвортка — довкола Бережан. Хоча в майбутньому людині навіть не буде потреби знати, де центр району, бо всі адміністративні послуги вона отримуватиме у своїй громаді.

Наразі РДА виконують функції, які перебрали на себе ОТГ. Але є ще функції РДА як органу державної влади, зокрема, координація діяльності територіальних органів, скажімо, поліції. Однак ефективніше координати здійснюватимуть у рамках утворення, територія якого більша, ніж теперішні райони.

«Ми шукаємо той рівень, який забезпечить державного контролю. Оптимальною є величина території госпітального округу, яка охоплює мінімум 150 тис. населення.

Кожна РДА має перелік функцій, а відповідно до них — штат. При цьому є райони, в яких менше населення, але кількість чиновників однакова, бо вона залежить від кількості функцій. В таких районах вони менш ефективні. Потужності і перспективи у Бережанщині є. Якщо облдержадміністрація запропонує варіант із чотирма районами, то в Києві не буде якихось особливих аргументів, щоб цим заперечити», — сказав Юрій Ганущак.

Час місцевий

Соборне та Чернелів-Руський увійдуть до Байковецької ОТГ

У нашому краї продовжується процес децентралізації. 25 вересня у селах Соборне та Чернелів-Руський відбулися громадські слухання з приводу об'єднання у територіальні громади.

На зібрання запросили голову Байковецької об'єднаної територіальної громади Анатолія Кулика, його заступників — Віктора Пульки та Романа Думу, селищного голову Великих Бірок Романа Мацелюха.

Громада Соборного та Чернелева-Руського після відповідного обговорення одногослосно проголосувала за входження до Байковецької ОТГ. Анатолій Кулик, зокрема, повідомив, що на сесії Байковецької ОТГ, яка відбулась у квітні цього року, депутати майже одногослосно підтримали рішення входження сіл Соборне та Чернелів-Руський до складу Байковецької ОТГ.

Галина ЮРСА — ТРР «Джерело». Фото Володимира ПЕРІГА.

На часі

Про зміни в призначенні субсидій

Відтепер під час перерахунку субсидій на опалювальний період будуть враховувати доходи громадян за два останні квартали попереднього року, тобто третій і четвертий квартали. Раніше брали до уваги доходи за попередні 4 квартали, які передували місяцю звернення. Про це повідомив директор департаменту захисту населення Тернопільської ОДА Вадим Боярський під час брифінгу щодо тлумачення змін у програмі житлових субсидій.

Громадяни, які стали пенсіонерами, наприклад, у травні цього року, або пенсіонери, які припинили працювати, скажімо, у червні цього року, і не мають інших доходів, ніж пенсія, мають змогу оформити субсидію, виходячи лише з одного доходу — пенсії.

Це стосується лише тих українців, які донедавна працювали й отримували заробітну плату, або, скажімо, зарплату і пенсію,

а віднедавна — минулого чи цього року (I та II квартали) з тих чи інших причин залишили роботу і отримують єдиний вид доходу — пенсію.

Щоб скористатися таким правом, громадянам необхідно звернутися до управління соціального захисту населення лише з Декларацією про доходи, в якій зазначити вид доходу — пенсію, наприклад, з 1 червня 2017 року. Тоді з 1 жовтня 2017 року таким українцям не враховуватиметься дохід за I і II квартал 2017 року, а братиметься до уваги лише розмір щомісячної пенсії.

Якщо ж людина стала пенсіонером, скажімо, з вересня, вона має змогу у грудні звернутися до управління соціального захисту з Декларацією про доходи і субсидію перерахують.

Суттєвим, як наголосив Вадим Боярський, є також, що субсидію не будуть призначати одночасно за місцем реєстрації та фактичного проживання. «Створення єдиної бази даних зможе не допустити, аби особа, яка зареєстрована за однією адресою, а проживає за іншою, отримувала субсидію у двох місцях одночасно», — зазначив Вадим Боярський.

Також змінами передбачено продовження терміну прийому заяв щодо монетизації субсидій до 1 листопада, але з поважних причин. Термін прийому таких заяв, нагадаємо, було встановлено до 1 вересня.

З 1 січня 2018 року посадові оклади військовослужбовців збільшаться у 4,5 раза

Кабінет Міністрів України затвердив нову схему грошового забезпечення військовослужбовців, прийнявши 30 серпня 2017 року відповідну постанову, «Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб». У чому ж полягатимуть зміни?

По-перше, з 1 січня 2018 року посадовий оклад військових збільшиться від прожиткового мінімуму. Це забезпечить щорічне зростання розміру грошового забезпечення військовослужбовців залежно від підвищення соціальних стандартів у державі.

По-друге, посадові оклади збільшаться у середньому в 4,5 раза. Наприклад, посадовий оклад водія збільшиться з 530 до 2700 гривень. Оклад інспектора прикордонної служби I категорії сьогодні становить 760, а планується зросте з 1135 до 5810 гривень.

Крім того, зростуть оклади за військові звання. Зокрема, за звання «солдат» платитимуть не 30, а 560 гривень, а за «майора» — не 125, а 1420 гривень.

Зазначимо, що новою постановою збережено основні виплати військовослужбовцям. А саме: залишається надбавка за особливості проходження служби військовослужбовцями в розмірі до 100% посадового окладу з урахуванням окладу за військове звання та надбавки за вислугу років. Зберігаються надбавки за службу в умовах режимних обмежень та за кваліфікацію. Здійснюватиметься і надалі преміювання військовослужбовців.

Також збережено виплату матеріальної допомоги для оздоровлення в розмірі місячної грошової допомоги та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань у розмірі, що не перевищує їх місячного грошового забезпечення.

Крім того, прийнятою постановою передбачено виплату одноразової грошової допомоги військовослужбовцям, які підписали свій перший контракт. А це — від 8 до 10 розмірів мінімуму для працездатних осіб.

Збережено окрему щомісячну винагороду військовослужбовцям за безпосередню участь у зоні проведення АТО. З нового року військовослужбовцям, які виконують завдання на лінії бойового зіткнення, винагорода буде виплачуватися у розмірі не меншому, ніж 10 000 гривень, а військовослужбовцям, які виконують завдання в інших місцях проведення АТО, — не меншому, ніж 4 500 гривень.

Ця постановою значення АТО, — не меншому, ніж 4 500 гривень. Загалом скасовано 20 додаткових надбавок та винагород з 36, які існують нині. З нового року розмір додаткових виплат становитиме до 40%, у той час як сьогодні він складає до 85% від загального грошового забезпечення.

Новини | Коротко про головне

Глава держави звернувся до керівників Генеральної прокуратури, СБУ, Національної поліції з вимогою знайти і притягнути до відповідальності тих у трагедії в Калинівці. «Ми маємо навчитися захищати нашу стратегію об'єкти від диверсійних груп. Є інші версії? Значить, будемо притягати до відповідальності тих, хто буде (значить — ред.) за іншими версіями», — наголосив Президент. Петро Порошенко повідомив, що дав наказ посилити оборону й охорону стратегічних об'єктів силами Збройних сил. «Ми далі миритися з цими подіями не можемо», — зауважив Президент.

Кабінет Міністрів України спрямовує 100 млн грн з резервного фонду державного бюджету на подолання наслідків пожежі, яка сталася напередодні на військовому складі поблизу м. Калинівка Вінницької області. Відповідне рішення прийнято під час засідання уряду. Ситуація в Калинівці перебуває на особистому контролі Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана. Коментуючи рішення, він зауважив, що досвід подолання наслідків пожежі є. «І ми спрямували сьогодні 100 млн грн на ліквідацію наслідків, а далі будемо дивитися по потребах», — сказав Глава уряду.

Президент України підписав указ, який затверджує Концепцію реформування та подальшого розвитку системи управління державою в умовах надзвичайного стану і в особливий період, про це повідомляє прес-служба АП. В указі зазначено, що відповідальним за виконання є секретар Ради національної безпеки і оборони України Олександр Турчинов.

Новий закон про освіту набув чинності 28 вересня. У законопроекті йдеться про введення 12-річного навчання в школах, запровадження посади омбудсмена, встановлення зарплати вчителям, порядок здачі ЗНО. Він визначає, що мовою освітнього процесу в навчальних закладах є державна, але відповідно до освітньої програми можуть мовами: державною, англійською, іншими офіційними мовами Європейського Союзу. На ці нововведення уряд передбачив 1 млрд грн. Зазначимо, цей закон Верховна Рада ухвалила ще 5 вересня цього року.

Україна покращила результат у щорічному рейтингу глобальної конкурентоспроможності GCI Global Competitiveness Index, посівши 81-ше місце. Про це йдеться на сайті Всесвітнього економічного форуму. Порівняно з 2016, Україна піднялася в рейтингу на 4 позиції. Цьогоріч "сусідами" України стали Бразилія і Бутан, які посіли відповідно 80 і 82 місце. Як і в попередні роки, рейтинг очолила Швейцарія. Друге місце за США, на третьому - Сінгапур. У топ-5 потрапили Нідерланди і Німеччина. Загалом у рейтингу 137 країн.

З 1 жовтня на замських дорогах необхідно вмикати денні ходові вогні або ближнє світло фар. Відповідно до пункту 9.8 Правил дорожнього руху, з 1 жовтня по 1 травня це положення є обов'язковим для виконання і покликане підвищити безпеку дорожнього руху на затемнених ділянках дороги як в світлий час доби, так і в темний. Саме в зазначений період, у зв'язку зі скороченням світлового дня і погодніми умовами, виникає необхідність у підвищенні видимості автомобіля для пішоходів та інших учасників руху. За ігнорування цієї норми передбачений штраф у розмірі 425 гривень.

Близько тисячі людей відвідали екскурсії підземеллями Тернопільського замку та катедр. ГО «City Project» разом з туристично-інформаційним центром Тернополя сподіваються, що розкопки у місті проведуть надалі. А екскурсії стануть цікавішими. — Ми, власне, хочемо сполучили катедру із замком або з Надставною церквою. Буде круто, якщо людина спуститься в одному місці, а вийде в іншому, — розповідає голова ГО «City Project» Андрій Кір. У планах — розміщувати у підземеллях музейні експонати, застосовувати сучасні інформаційні технології, зокрема, віртуальну реальність.

Спеціальний автомобіль для людей з особливими потребами придбають у Тернополі. Авто допоможе тернополянам, які пересуваються за допомогою інвалідних колясок, дістатися у будь-яку точку міста. Автор проекту «Соціальне таксі» Сергій Кічула. — Зазвичай, люди, які не можуть самостійно пересуватися, більшість часу проводять вдома. Поїздка до стоматолога чи поліклініки викаює у Тернополі. Добре, якщо є батьки, потрібні спеціального транспорту для перевезення. З них п'ятсот — з інвалідністю та двісті — пристарілі, — каже Сергій Кічула. Коштує таксі сімнадцять тисяч євро, назбирали вже сто тисяч гривень. Кошти на соціальне таксі у Тернополі збирають готівкою, або на картку «ПриватБанку» 5168742021645670. Контактна особа — Кічула Сергій, номер телефону — 0982151195.

Правова допомога

Запуск онлайн платформи «Я МАЮ ПРАВО!»

Функціонування офіційного веб-сайту загальнонаціонального правопросвітницького проекту Мін'юсту «Я МАЮ ПРАВО!» розширить коло громадян, які зможуть отримати інформацію про свої права та інструкції для їх захисту.

«Захист прав громадян є одним з ключових завдань Мін'юсту. За 3 роки ми створили одну з найкращих систем надання безоплатної правової допомоги. Цього року «Я МАЮ ПРАВО!», в рамках якого доносимо українцям інформацію про їхні права і вчимо ці права захищати. Це — важливий крок, адже кожен може скористатись порталом <http://pravo.minjust.gov.ua/> та отримати необхідну інформацію щодо захисту своїх прав у різних життєвих ситуаціях», — зазначив міністр юстиції Павло Петренко.

На сайті можна отримати актуальну інформацію про проект, свіжі новини та контакти, куди звернутись у разі порушення прав.

На порталі можна дізнатися, як правильно поводитись, коли хтось

**Знаю!
Дію!
Захищаю!**

намагається відібрати майно чи бізнес; що робити, якщо за навчання чи складення іспиту вимагають хабара; як можна вирішити спір без звернення до суду тощо. Регулярно на сайті з'являтимуться нові матеріали, які навчатимуть, як не допустити порушення своїх прав, зокрема, як правильно оформити договір оренди, як оформити нарахування субсидій та які наслідки виникають у разі несплати аліментів.

Нагадаємо, загальнонаціональний правопросвітницький

проект «Я МАЮ ПРАВО!» реалізує Міністерство юстиції по всій Україні у співпраці з системою надання безоплатної правотериторіальними органами юстиції за підтримки програми USAID «Нове правосуддя», БФ «Відродження» та інших міжнародних партнерів та донорів.

Метою проекту є формування нової правової свідомості шляхом інформування громадян про їхні права та надання механізмів щодо їх захисту. Важливим елементом проекту є створення Кабінету Міністрів України базисної моніторингової групи для системного періодичного розгляду ключових справ щодо порушення прав громадян.

Права споживачів

На що має право покупець у разі придбання товару неналежної якості?

Почуєтьє має право вимагати пропорційного зменшення ціни або безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк або відшкодування витрат на усунення недоліків товару. Товар неналежної якості може підлягати обміну протягом гарантійного строку, який зазначений в документах. У разі виявлення недоліків товару з вини виробника протягом встановленого гарантійного терміну покупець має право: розірвати угоду і повернути кошти, які були витрачені на покупку, замінити товар на такий самий або аналогічний, якщо він є в наявності у продавця.

Наявність недоліків або факт фальсифікації підтверджується висновком експертизи, яку має організувати продавець у 3-денний строк з дня одержання від споживача письмової згоди на цю дію.

Експертиза проводиться за рахунок продавця. Якщо у висновках експертизи буде доведено, що недоліки виникли внаслідок порушення споживачем встановлених правил використання, зберігання чи транспортування, вимоги споживача не підлягають задоволенню, а споживач зобов'язаний відшкодувати продавцю витрати на проведення експертизи.

Протягом якого часу можуть замінити товар?

За його наявності — негайно. У разі перевірки якості — у 14-денний термін. У разі відсутності товару — у 2-місячний строк з моменту подання заяви.

Скільки часу може тривати усунення недоліків товару?

Недоліки товару мають бути усунені протягом 14 днів або за згодою сторін в інший строк.

Чи має право споживач отримати у користування інший товар на час ремонту?

На його вимогу (з доставкою) товар аналогічної марки (моделі, артикулу, модифікації).

За кожний день затримки виконання вимоги споживача сплачується неустойка у розмірі 1% вартості товару.

При усуненні недоліків шляхом заміни комплектуючого виробу або складової частини товару, на які встановлено гарантійні строки, гарантійний строк на новий комплектуючий виріб і складову частину вираховують з дня видачі споживачеві товару після ремонту.

Які документи треба мати?

Розрахунок, гарантійні зобов'язання, зміст договору з виконавцем робіт (послуг), опис виявлених недоліків, висунуті вимоги (прохання) з документальним підтвердженням факту їх отримання продавцем (виконавцем), отримані заявником відповіді, висновки тощо.

Куди звертатися, якщо продавець порушує права?

Якщо ви хочете уникнути судового розгляду, то — до Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів у відповідному регіоні. Контакти територіальних органів можна знайти за посиланням http://www.consumer.gov.ua/ContentPages/Kontakti_Teroganiv/139/

У разі порушення продавцем прав споживача останній має право звернутися до уповноваженого органу з усім, електронним або письмовим зверненням (скаргою).

До письмового звернення (скарги) додаються наступні документи: копія звернення до суб'єкта господарювання (продавець); копія документа, який засвідчує факт придбання товару; копія технічного паспорта та позначкою про дату продажу; інші документи, які стосуються розгляду звернення.

У які строки буде розглянуто таке звернення?

У термін не більше 1 місяця від дня надходження. Якщо в місячний термін вирішити порушення звернення неможливо, продавець встановлює необхідний термін для його розгляду, про що повідомляє подавачу. При цьому загальний термін вирішення питань не може перевищувати 45 днів. Звернення громадян, які мають встановлені законодавством пільги, розглядають у першочерговому порядку.

Чи можна звернутися до суду?

Споживач для захисту своїх прав має право звернутися до суду за місцем проживання, місцем заповідання шкоди чи виконання договору. До позовної заяви додаються докази, що обґрунтовують позовні вимоги, тобто відмову покупця обміняти товар, зокрема: копія звернення до продавця; висновок експертизи про невідповідність товару встановленим вимогам якості; копія документа, який засвідчує факт придбання товару; копія технічного паспорта чи іншого документа, що його замінює, з позначкою про дату продажу; інші документи, які стосуються розгляду звернення.

Суд одночасно вирішує питання щодо відшкодування моральної шкоди.

Скільки це коштуватиме?

Споживачі звільняються від сплати судового збору за позовами, які пов'язані з порушенням їх прав (частина 3 статті 22 Закону України "Про захист прав споживачів").

Які строки розгляду питання судом?

Цивільна справа в порядку позовного провадження розглядається судом протягом розумного строку, але не більше 2 місяців з дня відкриття провадження у справі.

Куди звертатися, щоб отримати детальну консультацію?

Додаткову консультацію з цих питань можна отримати у Головному територіальному управлінні юстиції у Тернопільській області за адресою: м. Тернопіль, вул. Грушевського, 8, тел.: 52-22-92, 25-49-38.

Будьте здорові!

Захистимо дітей від кору

У зв'язку із загрозою епідемії кору Міністерство охорони здоров'я України видало наказ від 11.09.2017 р. № 1082 «Про проведення заходів щодо імунізації населення проти кору в Україні».

Для вироблення імунітету відносно кору в 1 рік і 6 років. Але у зв'язку із недостатнім надходженням вакцини в попередні роки та негативним ставленням населення до вакцинації дітей велика кількість дітей від 1-го до 9 років, які незахищені від кору.

Діти 2008-2011 років народження мали б мати два щеплення. Якщо дитина в категорії невакцинованих дітей цих вікових груп, то вона має отримати одну дозу вакцини і не раніше, ніж через один місяць після попередньої — другу.

Діти 2012-2016 років мають мати одне щеплення. В районній лікарні отримано вакцину проти кору. Виробник — фірма «Глаксо Сміт Кляйн», Бельгія.

Захистіть своїх дітей від трьох захворювань, оскільки вакцина є трикомпонентною (кір, паротит, краснуха). Отримати її щеплення набагато безпечніше, ніж захворіти цими трьома хворобами.

Ускладнення після вакцинації незначні, з'являються на 7-12-й день після щеплення.

Це можуть бути: підвищення температури (1 випадок із 6), підвищення тиску (1 випадок із 20), припухлість шийних лімфовузлів.

Більш важкі алергічні реакції бувають дуже рідко (1 випадок на 1 млн), вони з'являються відразу після щеплення, через 1-2 год.

Запрошуємо всіх батьків з дітьми вікових категорій 2008-2016 років народження на щеплення від кору. Звертайтеся, будь ласка, до своїх сімейних лікарів, фельдшерів медичних закладів з метою уточнення, чи підлягає щепленню ваша дитина. Здоров'я дітей — найцінніше надбання сім'ї і суспільства.

Вакцинація розпочинається з 25.09.2017 року.

Ганна ПИНДУС,
завідувач педіатричного відділення ТРТМО.

Відмовлятися від вакцинації — небезпечно

Часто батьки відмовляються від вакцинації, бо бояться реакції на щеплення — температури. Але вона мить. Реакція на вакцину — це як подрятити машину, яку занесло на гірській дорозі, об обмежувальні стовпчики. Пом'яли трохи бампер, зате не опинися у прірві.

На демократичному Заході, до речі, ставлення до щеплень небажано недомократичне. У деяких країнах зобов'язано вакцинуватися — це привід відмовитися в медичній страховці. У США незгода батьків щепити дитину може призвести до позбавлення батьківських прав. Із тим, що без масової вакцинації інфекції випадають — разом із летальними випадками, зіткнулася абсолютно успішна країна: Японія, Велика Британія, Швеція. Це змусило їх відновити масові вакцинації.

До речі. Міфи про вакцинацію з'явилися від самої її появи. Щеплення проти натуральної віспи застосовували наприкінці XVIII століття, й оскільки в ті часи матеріал брали від корів, які хворіли на віспу, вакцинаторів цілком серйозно звинувачували в тому, що в людей від щеплень з'являтимуться роги, ратиці й хвости.

У 60-х роках минулого сторіччя кір був однією з найбільш поширених хвороб в Європі і не рідко ставав причиною дитячої смертності. В світі щорічно помирало від кору 400 тисяч дітей. Причиною смерті найчастіше було ускладнення у вигляді пневмонії.

Виготовлення із сироватки крові препарату гамма-глобуліну дало змогу врятувати життя багатьом дітям. Необхідно зауважити, що кір характеризується дуже швидким та легким розповсюдженням. Щоб заразитися кором, достатньо декілька хвилин зайти до кімнати, де перебуває хворий. Тривалий час основними заходами запобігання кору були карантин і застосування гамма-глобуліну. Але вони не могли глобально вирішити проблему боротьби з цим захворюванням. Потрібна була вакцина. Вчені в усьому світі працювали над її створенням.

З початку застосування вакцинації проти кору в Україні минуло вже біль-

ше 50 років, за цей час відбулися значні зрушення. Захворюваність на кір зменшилася більш ніж у 100 разів. Якщо до вакцинації на початку 60-х років в Україні на кір хворіло в середньому близько 300 тис. осіб, то в 2000 році цей показник становив 1,7 на 100 тис. Та недоліки в організації проведення щеплень і навіть організація, що їх можна не проводити призвели до того, що в 2001 році захворюваність на кір зростає в 20 разів.

Візьмемо ще до прикладу захворювання на поліомієліт, що мало місце в 70 країнах світу. В Україні за період 1954-1958 рр. захворіло близько 15 тис. дітей, багато з них на все життя залишились інвалідами. Значне зниження захворюваності спостерігалось, починаючи з 1959 року, і було обумовлене застосуванням вакцини.

21 червня 2002 року Україна отримала статус території, вільної від поліомієліту. Відбулося це виключно завдяки спочатку

масовій, а потім плановій імунізації.

Шановні батьку, не варт непрофесійонами, які агітують вас проти вакцинації.

Вони не усвідомлюють, яке лихо може спіткати людей внаслідок не тільки повної, а навіть часткової відміни проведення щеплень. Діти і дорослі знову почнуть переносити будь-які хвороби, особливо інфекційні, у них частіше розвиваються ускладнення. Пам'ятайте, що в Україні використовують лише безпечні та ефективні вакцини. Робіть щеплення собі і своїм дітям, бо тільки так можна запобігти інфекційним захворюванням.

Думка експерта

Євген КОМАРОВСЬКИЙ, педіатр:

— Реакція на щеплення залежить від способу життя, уникнення контактів із джерелами алергії.

Після будь-якого щеплення може бути підвищення температури тіла, млявість. Це нормально: організм виробляє імунітет до конкретної хвороби. Одні вакцини організм переносить легко, наприклад, проти поліомієліту. Щеплення іншими препаратами й істотним порушенням загального стану дитини (коклюшний компонент вакцини АКДС).

Батькам важливо усвідомлювати принципову різницю між реакцією на щеплення й ускладненням після нього. Ускладнення — це те, чого бути не повинно й що буває рідко. Не повинно бути ні судом, ні непритомності, ні температури тіла понад 40°C.

Відмова від щеплень, безперечно, спричинить нову хвилю потенційно смертельних інфекцій. Вакцинація — це благо цивілізації, свідчення науково-технічного прогресу, відмовлятися від неї безглуздо і небезпечно.

Агробізнес

«МРІЯ» спрямувала 4 млн грн на розвиток кооперативного руху на Тернопільщині

Агрохолдинг «МРІЯ» — активний прихильник розвитку кооперативного руху на селі. Упродовж двох років компанія здійснює практичну допомогу зі створення і підтримки роботи кооперативів. Зокрема, за підтримки «МРІЯ» запрацювали 10 кооперативів. Агрокомпанія допомагає організаційно ініціативним групам людей створити кооператив, надає фінансову допомогу, а також сприяє, щоб учасники кооперативного руху мали можливість підвищувати рівень знань про особливості ведення бізнесу. Днями «МРІЯ» провела вже другий форум «Створюємо кооперативи — розвиваємо село». Захід відбувся на Козівщині. Адже саме тут функціонує перший кооператив, який допомогла створити «МРІЯ» — «Файна поляна». У цьому районі діють ще два кооперативи — «Старий млин», «Добре молоко» (з 6 на Тернопільщині), які розпочали роботу за організаційного і фінансового сприяння агрохолдингу.

Сприяння створенню кооперативів — соціальна програма «МРІЯ»

«Для компанії «МРІЯ» підтримка кооперативного руху — це один із основних напрямків соціальної програми. Бо ми віримо, що саме кооперація є тим інструментом, який дописує стати заможними, згуртуватися і зробити заможною нашу Україну. Тому на підтримку кооперативного руху ми спрямовуємо значні кошти. Для «МРІЯ» це є суто соціальний проект, ми не заробляємо жодної копійки, ми допомагаємо. Допомагаємо знайти ринки збуту, розповідаємо, де взяти добрива, де закупити саджанці», — зауважує заступник генерального директора агрохолдингу «МРІЯ» Директор Шмідік.

«Кооператив «Файна поляна» — два роки. Створений він у жовтні 2015 року. 23 його учасники вирощують малину на площі 16 гектарів. Також до нього долучилися сім'ї, які садять невеликі ділянки по 50, по 200-300 кущів малини. А стартувало все із чотирьох гектарів, — пригадує керівник СОК «Файна поляна» Василь Вега. — У нас кооперація відбулася завдяки тому, що знайшлися потрібні люди — учасники кооперативу, які пригнали його створити. Агрохолдинг «МРІЯ» допоміг закупити саджанці, надав техніку для обробки ґрунту. Кожен учасник сам вирішує, коли

Орися Михайлишин 15 вересня отримала від «МРІЯ» сертифікат на 200 тисяч гривень для розвитку молочного кооперативу.

робити прополку, в які дні збирати ягоди, а вже всі разом думаємо, як реалізувати продукцію, як знайти засоби захисту, добрива».

Василь Вега наголошує: «Переваги кооперативу в тому, що формується більша партія продукції й отримання кращої ціни, а також у логістиці. Кооператив має можливість брати участь у програмі підтримки від обласного бюджету (ми вже два роки поспіль є учасниками цієї програми) чи від якихось міжнародних фондів».

Цього року «МРІЯ» оголосили конкурс проектів із загальним призовим фондом 4 мільйони гривень, які будуть спрямовані на підтримку і розвиток вже існуючих кооперативів та створення нових.

«Для кооперативу, який тільки створюється, ми надаємо 100 тисяч гривень, а якщо він уже працює, ми надаємо ще 200 тисяч гривень на поворотній основі. Але варто зазначити, що ці кошти надаємо без жодних відсотків, терміном на два роки. Ми запроваджуємо співфінансування, та тому що це загальнодержавна, а також люди краще цінують кожен гривню, яку їм дали. Кооперативам, які показали ефективні результати у попередній період і використовували кошти за призначенням, ми готові надати півмільйона гривень на поворотній основі терміном на два роки», — розповідає директор благодійного фонду агрохолдингу «МРІЯ» Василь Мартюк.

Учасник форуму на полях кооперативу «Файна поляна».

На створення нового кооперативу Орися Михайлишин 15 вересня отримала «МРІЯ» сертифікат на 200 тисяч гривень. «Уже рік ми успішно реалізуємо чотири види сиру, з яких молоді сири, в тому числі моцарела, виготовлені за італійською технологією. Проблема зі збутом немає. Три роки тому зі з чоловіком переїхали з Тернополя в село і завели кози. Тоді й постало питання переробки молока. Очікуємо, що зможемо отримати 200 тисяч гривень від «МРІЯ» на поворотній основі й безвідсотково. Ці кошти підуть на обладнання. Купимо пастеризатор, аналізатор молока і ще одну сироварню».

Кооперативи — вирішення проблеми зайнятості на селі

Голова Козівської райдержадміністрації Василь Вітровий сподівається, що кооперативи частково допоможуть вирішити проблему зайнятості на селі. «Нині ми прагнемо ефектним розширенням роботи кооперативів. Вони мають ще займатися глибокою переробкою, щоб була додаткова вартість, і члени кооперативу одержували більші доходи. «МРІЯ» є основним фінансовим донором. Вона допомагає в організації співпраці з органами місцевого самоврядування, також із залученням коштів з місцевих бюджетів. «МРІЯ» великою кількістю грошей в нашому кооперативі, тому вона хоче створити хороші умови для селян в тих населених пунктах, де орендує землю. У трьох кооперативах задіяно приблизно 100 осіб».

У пріоритеті програми кооперативу рихути ті населені пункти, в яких компанія «МРІЯ» має найбільший земельний банк. «Ми розуміємо, що люди нам довіряють, і хочемо їм віддячити, — зауважує Василь Мартюк. — Через кооперацію ми створюємо робочі місця і таким чином збільшуємо сімейний бюджет наших пайовиків».

Тамта ГУГУШВІЛІ.

Ювілеї

«ГлоріяБай» означає «здобуваючий славу»!

Вони всі дуже гарні на вроду, впевнені в собі, працьовиті, веселі, дисципліновані, дуже комунікабельні молоді люди. А ще вирізняються якоюсь особливою шляхетністю й водночас простотою. Дуже легко спілкуються з усіма творчими людьми. Маю на увазі учасників народного аматорського ансамблю танцю «ГлоріяБай» БК села Байківці, виступи яких, насправду, є окрасою усіх концертів, де вони беруть участь.

Історія створення колективу бере початок з 25 вересня 2007 року. З перших занять і до сьогодні молодих людей та дітей вчить мистецтву танцю **балетмейстер Лілія Вельган**. Про неї кажуть: талановита, творча і, водночас, дуже вимоглива, одразу поставила перед вихованцями високу мету, знаючи, як її досягти.

Коли у селі стало відомо, що створюється танцювальний колектив, Лілія Вельган згадує: «Початок становлення нового колективу був нелегким. Перш за все, треба було відібрати з великої кількості бажаних найбільш обдарованих юнаків і дівчат, щоб створити основну наладодити свою роботу та вирішити багато інших організаційних питань. Надійну підтримку ми тоді мали від дирекції будинку культури, яким на той час керувала **Надія Чупило**. Багато допомогла **Надія Вуцелька** сільська рада очолила **Анатолій Романович Кулик**, який морально і матеріально підтримує колектив від першого дня створення і до сьогодні. **У першому складі ансамблю були Зо-**

ряна Стефанюк, Марія Томащук, Ірина Рассамахіна, Анна Мозіль, Надія Муха, Назар Чорний, Віталій Гончарик, Василь Ленко, Назар Магальяс, Андрій Лемещак, Микола Гордій та Леся Довгунь. Почалися перші репетиції. Було

непросто, проте ми разом помалу, але цілеспрямовано оволодівали одним з найпрекрасніших у світі мистецтвом — танцем...»

Перший гучний успіх ансамбль «ГлоріяБай» отримав у Тернопільському районному будинку куль-

тури під час огляду конкурсу «Тернопільська танцювальна весна – 2008», де посів першу сходинку п'єдесталу. Наступним вагомим здобутком став став перший сольний концерт, який відбувся 29 червня того ж року, та участь у звітному в палаці культури «Березиль».

Отримавши визнання земляків, колектив почав гастролювати Україною та Європою. Першою такою поїздкою стала подорож у село Літава Хмельницької області. Потім танцюристи побували у Сербії, де взяли участь у концерті «Калина збирає українців» (червень 2010 року). Того ж року **колективу було присвоєно звання «Народний»**. Відтоді щорічними стали виступи «ГлоріяБай» у місті Монастирська на Всеукраїнському фестивалі «Дзвони Лемківщини». Побували юні артисти і на «Лемківській ватрі» в Польщі.

Незабутніми були виступи в Польщі на фестивалі «Українська весна в Познані», у селі Верхній Ясенів Верховинського району на фестивалі «Полонинське літо – 2013», на великому мистецькому дійстві «Art Kolkhi» у Грузії та інших.

Нині у репертуарі ансамблю аматорського ансамблю танцю «ГлоріяБай» будинку культури села Байківці — українські народні та класичні танці, танці народів світу, хореографічні композиції. Але де б не були самодіяльні артисти, свіжий мистецький досвід завжди є «Вітання з Байківців», віддаючи шану маленькому, але найкращому у світі селу, де народились, та людям, серед яких зростали.

У неділю, 24 вересня, в селі Байківці відбувся великий святковий концерт з нагоди 10-річного ювілею створення народного аматорського ансамблю танцю «ГлоріяБай».

Винуватців торжества та їх мистецького керівника Лілію Вельган щиро вітали перший заступник голови Тернопільської районної ради Віктор Мельник, начальник відділу культури РДА Віктор Навольський та головний спеціаліст відділу культури Любов Шарган, директор обласного методичного центру народної творчості Володимир Сушко, викладач Тернопільського вищого училища культури, заслужений працівник культури України Ігор Николишин, мистецтвознавець Олег Якимів, директор Тернопільської обласної філармонії, народний артист України Яхорівський, головний диригент Ірина Лужицька, заслужений артист України Василь Хлестун, артист Андрій Оленін, який до того ж був ведучим святкового концерту.

Голова Буковинської об'єднаної територіальної громади Анатолій Кулик побажав юним артистам та їх керівникові Лілії Вельган подальших успіхів і слави для рідного села й усієї України, адже з латинської мови «глорія-бай» перекладається як «здобуваючий славу». Окрім цього, «ГлоріяБай» означає «слава Байківців».

Підготувала Галина ЮРСА – ТРР «Джерело».

Гурт "Легка доріжка" будинку культури села Мишковичі, керівник Сцібайло-Яра Соломія, на III Міжнародному екуменічному фестивалі паралітургічної пісні, який відбувся 23-24 вересня 2017 року в православній церкві міста Сянока в Польщі.

Фестиваль квітів

2017 проголошений Роком УПА. В Соборненській ЗОШ I-II ст. ім. В. Гарматія фестиваль осінніх квітів вирішили приурочити 75-ї річниці створення Української повстанської армії. Активну підтримку всі класи та вчителів здивували своєю фантазією, різнобарв'ям щедрих дарів осені та назвою композицій. Дякуємо усім за піднесений настрій! Пам'ять про подвиг наших борців за волю України живе у серцях. Слава Україні! Героям слава!

Горбець ДІАНА, учениця 8 класу, представник учнівської ради школи.

Духовне

Духовна святиня у Скоморохах

Ніщо у цьому світі не піддається забуттю. Можна не пам'ятати образи чи кривди, але забути місце, куди линула душа людей впродовж століть чи навіть десятиліть, неможливо.

До цього часу у селі Скоморохи передавались розповіді про давню, дуже гарну фігуру Божої Матері з Дитятком, до якої зносили молитви віряни з цього села та усі, хто сюди приїжджав у гості. У часи більшовицького безбожжя фігуру знищили. Людьми вдалося знайти її рештки. Багато з них мріяли, щоб на цьому самому місці село, оновлена, постала знову.

21 вересня, на свято Різдва Пресвятої Богородиці, ця мрія стала реальністю — у Скоморохах урочисто освятили фігуру Божої Матері.

Священиків, запрошених на дійство, щиро вітали наймолодші жителі Скоморох, а саме району Грузія, як люди з повагою до дружнього народу його назвали. Потім відбувся молебень до Пресвятої Богородиці та освячення новозбудованої фігури.

«Нам вдалося відтворити її майже такою, якою її пам'ятають старожили, — ділиться **сільська активістка Галина Палюшкевич**. — Люди за ту, що зруйнували. Але, гадаю, не це головне. Віднині до нас знову повернулася втрачена святиня, а з нею, надіємось, віра в добро, справедливість, Божі заступництво та опіку».

З духовною проповіддю до вірян звергнув **отець-декан Василь зокрема, сподівання, що тут діти хоч на хвилинку, поспішаючи до школи, не забудуть віддатися під опіку Матері Божої, а старші люди відмовлятимуть Вервиці, адже молитва нині особливо потрібна**

для багатостраждального українського народу.

Парох сіл Скоморохи та Смолянка о. Ігор назвав поіменно усіх, хто вніс благодійні пожертви на побудову фігури й облаштування святого місця навколо неї. «Як бачите, у цьому великому списку — люди, які жертвували від 26 тисяч до шести гривень, — почав о. Ігор, — але лише Бог знає, чия жертва більша, адже грошима не можна виміряти того ентузіазму та бажання людей відновити втрачену духовну святиню. Щиро вдячний за кошти, а ще більше — молитви...»

Нагороди отримали директор ПАП «Агрофірма «Медобори» Володимир Крупницький та жителька села Скоморохи Галина Палюшкевич. Згадаємо, хто працював на будові та встановленні фігури — Володимир Вітровому, Андрію Павлуку, Івану Палюшкевичу, Олегу Гупенталю, Віктору Потребку, Василю Романюку, Ігорю Юзві, Гасю Ворку, Антонію Антоню та усім іншим, хто доклався до цієї святої справи.

Галина ЮРСА – ТРР «Джерело».

Фото автора.

Славенні земляки

День народження Соломії

1983 рік. Львів. Вісімнадцятирічною дівчиною у складі делегації бібліотекарів Львівської області я брала участь у запланованому заході. Після засідань ми з гідом їздили Львовом та його околицями. Екскурсія на міський цвинтар була напівлегальною. Відчувши, що наша мила екскурсовод, яка так натхненно розповідала про давню історію славного Львова, не забуваючи, правда, робити вставки про Леніна, Комуністичну партію, Брежнєва та рішення якогось там з'їзду партії (так у 80-ті роки ХХ століття було введено), є людина шляхетна, високоосвічена, ерудована, а основне — «наша» (бандерівка), як зауважили старші бібліотекарі, ввели її пошани на Личаківське кладовище відвідати могили Володимира Івасюка. Попіскаючи на доверху всипаному місці вічного пошанику Личаківської пісні, ми прийшли ще на одну могилу. На погрібках від часу, більш ніж скромному надгробку було написано: «Соломія Крушельницька». Усі присутні були дуже подивовані, навіть обурені: чому українська співачка зі світовою славою не заслужила гідного пам'ятника? Лише потім багато хто з нас, в тому числі і я, зрозуміли, що з часу, коли Україна втратила державність, на теренах царської Росії, а потім більшовицького Радянського Союзу, було переслідуване все українське, національне, патріотичне. Соломія Крушельницька була саме такою: сягнувши вершин слави, ніколи не забувала про своє українське походження, була вдячна землі, що породила її, звідки вона полетіла у світ визнання та світової слави.

Соломія Крушельницька народилася 23 вересня 1872 року в селі Білявинці, нині Бучацького району Тернопільської області, у сім'ї священика, де, крім неї, зростали ще семеро дітей. Сім'я Крушельницьких походить із шляхетного й старовинного українського роду. Батько Амвросій — зять письменника, уродженця села Дуплиська, нині Заліщицького району, Григорія Савчинського. Провадив хори, аматорські театри, грав на скрипці та фортепіано, на ювілейні концерти диригував хором товариства «Руська бесіда» у Тернополі. У 1873 році сім'я кілька разів переїжджала: спочатку в Осівці, потім Петликівці (обидва нині — Бучацького району), деякий час жила у передгір'ях Східних Бескидів — у селі Франківщина. 1878 року вони перебралися у село Біла недалеко від Тернополя. Де нині подвір'я школи та меморіальний музей її славного імені, минули дитячі та юнацькі роки майбутньої Оперної Диви початку ХХ століття.

Саме тут 22 вересня провели перші урочистості з нагоди святкування 145-ї річниці з дня народження Соломії Крушельницької «Пісню світові дала, серце вам лишаю». Через рясний дощ зібрання та святковий концерт відбулися не на подвір'ї, де ступали ніжки Соломії, а у Народному домі. Але від цього свято стало ще теплішим, ще ріднішим, як зрештою, у селі Біла буває кожного року на Соломіїні уродини.

Традиційно перед початком святкування люди мали прослухати живий голос Соломії Крушельницької у запису. Диск сказав велично: «Моя країнка із землі Подільської, через безсмертя й велич світову до мене голос твій доноситься зі сцени, і слухаю тебе, немов живу». **Самодіяльні артисти народного хору та аматорського хору «Просвіта» клубу села Біла** виконали твори з репертуару своєї славної землячки. Дійство благословив парох церкви святого Миколая села Біла **о. Роман Гриджук**. Священик розповів про священничу родину Амвросія Крушельницького, яка залишила помітний слід у українській культурі, зокрема про життєвий та творчий шлях Соломії Крушельницької.

Багато праці щодо популяризації імені нашої славної землячки вклали директор обласного меморіального музею Соломії Крушельницької у селі Біла, депутат Терно-

пільської районної ради **Надія Зюбровська** та науковий співробітник музею **Марія Федун**, які виступили на святі.

Урочисте зібрання вітали голова Тернопільської районної ради **Андрій Галайко** та перший заступник голови РДА **Володимир Осядач**, в.о. директора Тернопільського обласного державного музичного училища ім. Соломії Крушельницької **Лариса Римар**, директор обласного літературно-меморіального музею Богдана Лепкого

(Бережани) **Ірина Урман**, краєзнавець, громадський діяч з Чернігова **Станіслав Журавель**, перший директор музею Соломії Крушельницької у селі Біла **Ярослав Буяк**, Білецький сільський голова **Надія Мотика**.

На святкуванні 145-ї річниці з дня народження Соломії Крушельницької звучали українські мелодії та твори світової класики у виконанні народного аматорського жіночого ансамблю «Соломія» РБК, лауреата Всеукраїнських конкурсів та фестивалів **Діани Петерих**, учнів **Білої школи** І-ІІ ст., лауреата всеукраїнських конкурсів **Марії Іваніцької**, зразкового ансамблю бандуристів «Дивоструни», жіночого вокального тріо «Рутенія», аматорського фольклорно-обрядового ансамблю «**Білівчанка**», співачки **Людилю Червінської**, дитячого вокального ансамблю БК села Біла, аматорського духового оркестру «Доля» та соліста **Ігоря Вовчака**. Урочисту атмосферу свята забезпечили ведучі **Павло Шкляр** та **Наталія Порада**.

Урочистості 145-річчя з дня народження Соломії Крушельницької продовжились у Тернополі біля пам'ятника співачці та в обласному державному музичному училищі ім. Соломії Крушельницької.

Галина ЮРКА – ТРП «Джерело».
Фото автора.

Соломія Крушельницька за своє довге життя пізнала світову славу, забуття і навіть приниження гідності.

Після приєднання в листопаді 1939 року Західної України до СРСР нова влада націоналізувала будинок артистки у Львові, залишивши їй тільки квартиру, в якій вона жила зі сестрою Ганною. Під час німецької окупації міста Соломія Крушельницька дуже бідувала, тому давала приватні уроки вокалу.

У післявоєнний період С. Крушельницька почала працювати у Львівській державній консерваторії ім. М. В. Лисенка. Однак її викладацька діяльність у Львові не завершилася. Під час «очищення кадрів від націоналістичних елементів» її інкримінували відсутність консерваторського диплома. Згодом його знайшли у фондах міського історичного музею.

Проживаючи й викладаючи в СРСР, Соломія Амвросіївна, незважаючи на численні звернення, протягом тривалого часу не могла отримати радянського громадянства, залишаючись підданою Італії. Нарешті, написавши заяву про передачу своєї італійської вилли й усього майна радянській державі, Соломія Крушельницька стала громадянкою СРСР. Виллу відразу ж продали, компенсавши власниці мізерну частину від її вартості.

Тільки у 1951 році Соломії Крушельницькій присвоїли звання заслуженого діяча мистецтв УРСР, а в жовтні 1952-го, за місяць до смерті, Соломія професора. Суттєвий штрих: у її репертуарі (у Львові вона продовжувала виконувати українські пісні), незважаючи на прозорі натяки спецслужб, не було жодного твору про партію, Леніна або Сталіна.

16 листопада 1952 року перестало битися серце великої співачки. Поховали Соломію Крушельницьку у Львові на Личаківському цвинтарі. Ще за життя вона була визнана найвидатнішою співачкою світу. Серед її численних нагород та відзнак, зокрема, звання «Вагнерівська примадонна ХХ століття». Співати з нею на одній сцені вважали за честь **Енріко Карузо**, **Тітта Руффо**, **Федір Шаляпін**. Італійський композитор **Джакомо Пуччіні** подарував співачці свій портрет із написом «Найпрекраснішої й найчарівнішої Батерфляєй». Успіхи Соломії у найкращих сценах світу були визнанням української музики й мистецтва.

Нині на могилі співачки встановлено прекрасний надмогильний пам'ятник «Співочий орфей».

«Лиш би пісня моя жила»

22 вересня 2017 року в Острівській ЗОШ І-ІІІ ст. відбувся вечір «Лиш би пісня моя жила», приурочений пам'яті поета-земляка Василя Ільковича Ярмуша.

Гостями були викладачі Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка **Олег Смоляк**, **Наталія Овод**, **Анатолій Баньковський**, **Ва-**

лентина Семеняк — письменниця, журналіст газети «Свобода», дочка поета — пані Мирослава.

У програмі звучали поезії Василя Ярмуша, вокальні твори українських композиторів, обробки народних пісень у виконанні викладачів факультету мистецтв та учнів школи. Шкільна бібліотека поповнилася власними доробками **Олега Смоляка**, **Валентини Семеняк** та обкладинкою майбутнього альбому пісень на слова Василя Ярмуша «Стільки літ». Ми щиро вдячні усім!

Тема тижня | День працівників освіти

Яскраві моменти 2016-

Шановні колеги!

Вітаю вас із професійним святом — Днем працівників освіти! У цей святковий день прийміть щиро вдячність за вашу невтомну працю, за високе служіння обраній професії, за ваші терпіння і талант, що так щиро і щедро передаєте учням.

Сучасна школа ставить до вчителя високі вимоги, адже якість освіти не може бути вищою за якість вчителів, які у ній працюють. Вчитель XXI століття — це, насамперед, ідеальний психолог, який вміє знаходити спільну мову зі своїми учнями. Це — професіонал-ерудит, який знає не лише свій предмет, обов'язково мусить володіти новими технологіями.

Нову школу збудує новий вчитель. Тож ми не маємо права стояти на місці, мусимо рости, розвиватися, вчитися разом зі своїми учнями, переймати чужий досвід і ділитися власним.

Я вірю, що нам це під силу. І в цьому контексті минулий навчальний рік був плідний для освітян нашого району.

Бажаю вам міцного здоров'я, любові і поваги ваших учнів, родинного щастя! Нехай освітянська нива поповнюється новими вагомими здобутками.

Із вдячністю і повагою до вас —
Василь ЦАЛЬ, начальник відділу
освіти Тернопільської РДА.

Радіємо здобуткам: власним і своїх вихованців

Лауреати обласного туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2017» Яремко Оксана Романівна — вчитель біології Довжанківської ЗОШ І-ІІІ ст., Дідух Оксана Іванівна — вчитель музики мистецтва Ангелівської ЗОШ І-ІІІ ст., Крижанівська Оксана Ігорівна — вчителька початкових класів Буцнівської ЗОШ І-ІІІ ст., Воловник Зоряна Петрівна — вчитель інформатики НВК «Великобірівська ЗОШ І-ІІІ ст. — гімназія ім. С.Балея».

Майстер-клас переможця обласного туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2017» у номінації «Інформатики НВК «Великобірівська ЗОШ І-ІІІ ст.-гімназія ім. С.Балея» Воловник Зоряна Петрівна у м. Хмельницький.

Команда педагогічних працівників району — переможець XLVII обласного Кубка зі спортивного туризму, присвяченого українському кібернету, математику Ігорю Вітенюку.

Учениця 7 класу Великоберезовицької ЗОШ І-ІІІ ст., призер X Всеукраїнської олімпіади "Юні знавці Біблії" Вікторія Сушко з науковим співробітником С. Б. Власовою, професором В. М. Жуковським та учителем основ християнської етики Л. С. Венетою.

Фестиваль обдарованих дітей 2017 — свято для найрозумніших, найталановитіших, найспритніших та найвинахідливіших школярів нашого району.

Команда «Джура» Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст., переможець районного етапу військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), виборола ІІ місце на обласному етапі гри «Сокіл» («Джура»). Керівники команди — вчителі Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст. Фандалюк Василь Іванович та Чернецький Андрій Іванович.

Футбольна команда НВК «Мишковицька ЗОШ І-ІІІ ст. — ДНЗ» — переможець районних змагань з футболу.

-2017 навчального року

Навчаємо, навчаємося й обмінюємося досвідом

12 учнівських колективів загальноосвітніх шкіл району взяли участь у районному фестивалі англійської культури, на якому представляли традиції, мистецтво та культуру англійських країн.

Уроцисте зібрання лідерів району та представників законодавчої і виконавчої влади з нагоди 10-річчя Ради старшокласників "Діти сучасності".

Засідання обласної творчої групи на базі Мишковицької ЗОШ І-ІІІ ст.

На обласному семінарі методистів інформатики «Підвищення рівня професійного розвитку педагогів засобами сучасних ІКТ» педагогів району В.В. Михайленко, О.З. Сівінська, З. П. Воловник, А. В. Белейчик, О. М. Комарницька презентували проекти дистанційної освіти.

Учасники освітнього проекту з обміну досвідом між педагогами Тернопільської та Луганської області, Світлана Гоч (директор Чернелево-Руської ЗОШ І ст.) та Світлана Гоч (директор Чернелево-Руської ЗОШ І ст.) з начальником відділу освіти Тернопільської РДА Василем Цалем, завідувачем районного методичного кабінету Ганною Кубелко та вчителем початкових класів Чернелево-Руської ЗОШ І ст. – ДС Людмилою Сибірцевою.

Відкритий урок з природознавства проводить вчитель-методист Г. З. Івах.

Семінар-практикум для практичних психологів та соціальних педагогів "Робота з педагогами щодо усвідомлення причин девіантної поведінки" на базі Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст.

Семінар-практикум для практичних психологів та соціальних педагогів "Робота з педагогами щодо усвідомлення причин девіантної поведінки" на базі Почапинської ЗОШ І-ІІІ ст.

Уроциста академія, присвячена пам'яті видатного вченого Степана Балея у НВК «Великобірківська ЗОШ І-ІІІ ст.-гімназія ім.С.Балея».

Вчителі української мови і літератури Тернопільського району на виїзному семінарі «Іван Франко — інтелектуальний геній нації» на базі Львівського національного літературно-меморіального музею Івана Франка.

Вчителі зарубіжної літератури та художньо-естетичного циклу на виїзному семінарі у музеї-садибі Леся Курбаса в селі Старий Скалат Підволочиського району.

Семінар-тренінг «Основи 3D-моделювання та 3D-друку» для вчителів інформатики Тернопільського району, Великогаївської та Байковецької ОТГ у STEM-центрі «Цифрові ерудити».

Вихованці пришікльного оздоровчого табору на базі НВК «Великобірківська ЗОШ І-ІІІ ст.-гімназія ім.С.Балея», їх ровесники з Ангелівської та Малоходачківської ЗОШ І-ІІІ ст. під час Олімпійського дня.

Обласний семінар з питань військово-патріотичного виховання учнівської молоді для методистів районних методичних кабінетів з фізичної культури та «Захисту Вітчизни» на базі НВК «Мишковицька ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ».

Великогаївська об'єднана територіальна громада

З професійним святом, освітянська родино!

Теплим дотиком бабиного літа приходить у першу неділю жовтня світле та зворушливе свято — День працівників освіти. Цього дня лунають вірші, пісні, щирі вітання та слова вдячності за нелегку працю.

У новому колі відзначають професійне свято педагогі Великогаївської об'єднаної територіальної громади, адже освітянська родина тут ще доволі юна — у липні виповнився один рік з часу створення відділу освіти, який здійснює керівництво і методичний кабінет, централізована бухгалтерія, методичний кабінет та господарська група. Керує відділом освіти Мирослав Дишкант. Методичний кабінет діє під керівництвом Тетяни Лазути, у ньому працюють десять методистів — досвідчених педагогів, які поєднують методичну діяльність із педагогічною у навчальних закладах громади. Перший рік роботи у громаді виявився нелегким, оскільки довелося здобувати новий досвід, експериментувати, бути першопрохідцями. Незважаючи на невеликий проміжок часу незалежності роботи, успіхів є чимало, адже у навчальних закладах громади працюють креативні й талановиті педагоги.

Зустріч О. Кохмана з учнівським парламентом та учительським колективом

Завдяки наполегливій праці вчителів громади наші вихованці стали переможцями III етапу всеукраїнських учнівських предметних олімпіад, а саме: дипломи III ступеня здобули учні комунального закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів с. Баворів» Великогаївської сільської ради Тернопільської області **Оксана Гевко** (німецька мова та історія), **Оксана Пелешок** (правознавство) та учень комунального закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів с. Великі Гаї» **Віталій Лаш** (історія).

Чимало здобутків вибороли учні у конкурсах. Здобутоків вибороли учні у конкурсах «Загальноосвітня школа I-III ступенів с.Товстолюг» **Катерина Поврознік** стала призером Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості, присвяченого Шевченківським дням, «Об'єднаймося ж, брати мої!» у номінації «Історія України та державотворення». А учениця комунального закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів с. Баворів» **Христина Шайнюк** здобула диплом III ступеня фінального етапу VII Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

Учнівська молодь Великогаївської громади є успішною не лише у навчанні та різноманітних конкурсах, а й активною у житті громади та в спорті. **Юні спортсмени представляли громаду в обласних змаганнях із баскетболу** (комунальний заклад «Загальноосвітня школа I-III ступенів с. Великі Гаї») та у **чемпіонаті України зі стрітболу** (комунальний заклад навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I-II ступенів – дошкільний навчальний заклад с. Дичків»). **Багратозовими призерами районних і обласних змагань з легкої атлетики та легкоатлетичного кросу стали учні загальноосвітніх шкіл сіл Товстолюг, Скоморохи, Дичків та Прошова.**

Майстер-клас з відомими футболістами мадридського «Реалу»

Екскурсія учнів Великогаївської ОТГ до школи майбутнього, с. Путьрівка, Київська обл.

Цьогоріч відбулася зустріч учнів громади з зірками мадридського «Реалу», під час якої відомі футболісти Іван Перес та Франсіско Павон провели майстер-клас для юних футболістів.

Щороку на стадіоні села Великі Гаї відбуваються Сільські спортивні ігри, в яких 2017-го взяли участь усі команди сіл Великогаївської громади та команди Тернопільського району. Особливо захоплюючими були змагання спортивних сімей.

Спортивна естафета учнів Великогаївської ОТГ на День Незалежності України, с. Товстолюг

Видовищне спортивне свято відбулося на День Незалежності у селі Товстолюг, де наймолодші жителі громади мали змогу позмагатися з командою естафети мала змагання чемпіонка світу з пауерліфтингу Лілія Проць. Кремезні та сильні чоловіки взяли участь у козацьких розвагах, де продемонстрували неабияку силу, спритність, мужність і витривалість.

Для активної молоді громади проводять різноманітні заходи та організують поїздки. Найбільш захоплюючими стали екскурсія у Верховну Раду та відвідини школи майбутнього у селі Путьрівка Київського району.

Виховання активних громадян починається вже з дитячого садка. Педагоги дошкільних закладів використовують для цього різноманітні методи, прийоми, а деякі здійснюють навіть дослідно-експериментальну діяльність.

Заняття на відкритому повітрі з вихованцями комунального дошкільного навчального закладу «Ясла-садок «Країна дитинства» с. Великі Гаї»

Так, **вихователі дошкільного навчального закладу «Ясла-садок «Країна дитинства» с. Великі Гаї»** застосовують парціальну програму «Дошкільнятам про шляхи розвитку», авторами якої є Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун. Використання такої програми допомагає дитині адаптуватися у сучасному мінливому світі та служить для її повноцінного фізичного, інтелектуального, духовного розвитку.

«Головне, що треба донести до свідомості дітей, це те, що у сучасному світі мірилом добробуту стають не речі, а духовні цінності: відданість своїй державі, знання людини, вміння людства співіснувати з природою, не знищуючи її, а всіляко допомагаючи, уміння розуміти та чути один одного, — розповідає **методист відділу освіти по дошкільно Оксана Корольок**. — Тому необхідно через будь-які активні форми діяльності дітей доносити головну ідею: для чого це потрібно тобі та твоєї Батьківщині, а загалом і усьій планеті, як усе навколо пов'язане, як безвідповідальність одних несе загрозу іншим».

Педагоги Великогаївської громади дбають не лише про успіхи своїх вихованців, а й постійно працюють над самовдосконаленням, відвідують різноманітні семінари, тренінги, майстер-класи. Осинуло року мав традицію — проведення Ярмарку педагогічних ідей «Розвиток компетентностей учнів».

Педагоги Великогаївської громади під час Ярмарку педагогічних ідей

Вчителі Великогаївської громади презентували свій досвід, ділилися напрацюваннями та креативними ідеями щодо розвитку компетентностей учнів XXI століття.

У сучасному складному світі дитині недостатньо дати лише знання, необхідно навчити користуватися ними для успішної самореалізації у житті та в праці.

Цьогоріч, на нашій освітянській родині приймаємо молодих педагогів: **Володимира Назарка** (комунальний заклад навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I-II ступенів – дошкільний навчальний заклад с. Дичків»), **Людмилу Захарук** (комунальний заклад навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I-II ступенів – дошкільний навчальний заклад с. Грабовець»), **Михайла Гнатовича** (комунальний заклад навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа I-II ступенів – дошкільний навчальний заклад с. Грабовець») та **Галину Кофтанюк** (комунальний заклад «Загальноосвітня школа I-III ступенів с. Великі Гаї»). Вітаємо, бажаємо легкого старту у педагогічній діяльності, успіхів та натхнення!

Шановні освітяни!

Прийміть щирі вітання з вашим професійним святом!

Сьогодні освітянська родина Великогаївської ОТГ об'єднує педагогів загальноосвітніх та дошкільних закладів, шкільних бібліотекарів, технічних та медичних працівників — усіх, хто любов'ю і плідною працею сприяє розвитку, навчанню і вихованню підростаючого покоління.

Переконаний, що спільними зусиллями ми повною мірою реалізуємо нашу мету — забезпечимо доступну та якісну освіту кожному громадянину, створимо належні умови для самореалізації особистості. Підзуртуйте підвищення допомогти молоді пізнати навколишній світ, здобути необхідні знання, а найголовніше — проявити таланти, набути моральні й духовні цінності та обрати вірний життєвий шлях.

Глибока вам повага та шанси, дорогі колеги, за високий професіоналізм, працелюбність, креативність, компетентність, невтомний творчий пошук, самовідданість і прагнення виростити яскраві особистості, соціально активних громадян, порядних людей, які люблять рідний край і є справжніми патріотами.

Тож нехай засіяна невтомною працею освітянська нива врожаїться новими талантами, визначними перемогами й здобутками в житті. Нехай над вами завжди сяє зірка людської вдячності тих, кого ви вивели в самостійне життя, кому дали найнеобхідніше — знання, кому подарували частинку свого серця.

Бажаю міцного здоров'я, щастя, довголіття, благополуччя, відчуття повноти і неповторності життя, невичерпних творчих сил, натхнення та великих успіхів у шляхетній і почесній праці під мирним небом України.

З повагою – М. В. Дишкант, начальник відділу освіти виконавчого комітету Великогаївської сільської ради.

Дорогі освітяни Великогаївської ОТГ!

Щирі вітання з професійним святом — Днем працівників освіти, яке об'єднує всіх, хто відчиняє двері у квітучий сад пізнання, науки, мудрості.

Діти — майбутнє держави. І саме ви невтомно і наполегливо плекаєте це майбутнє — молоде покоління свідомих, талановитих громадян нашої країни. Завдяки вашій повсякденній праці діти долучаються до тих невичерпних скарбниць знань, які допомагають їм обрати життєвий шлях, стати справжніми фахівцями своєї справи, вміння сміливо вирішувати проблеми, критично переосмислювати величезний потік інформації у сучасному інформаційному суспільстві.

Найщиріші слова подяки вам за добросовісну службу обраній справі, невтомний творчий пошук, самовідданість, високий професіоналізм та життєву мудрість, безкорисливе добро, яке повсякчас ви даруєте своїм вихованцям.

Бажаю вам, дорогі вчителі і вихователі, успіхів у вашій благородній педагогічній діяльності, нових творчих знахідок, міцного здоров'я, незгасючої енергії та людської поваги.

Також дякую молодшому обслуговуючому персоналу, людям, які дбайливими руками створюють атмосферу домашнього затишку та комфорту для дітей.

Хай же щедрою буде до вас доля, обмінюють життєві негаразди, а ваші серця зігріває довіра, любов і вдячність учнів, вихованців, їх батьків. Божого благословення вам на вашому життєвому шляху. І нехай кожен ваш день повниться новою радістю та перемогою, здійснюються ваші плани в ім'я щасливого майбутнього нашої громади і України.

З повагою – Олег Кохман, сільський голова.

Вітаємо!

Найтепліші вітання найуважніше побажання даруємо дорогому синочку і брату, люблячому чоловіку, татові та дідусяві **Богдану Ярославовичу МОКРЮ** із с. Буднів Тернопільського району з нагоди 55-річчя, яке він відзначає 30 вересня.

*Бажаємо удачі та любові,
і сонячної поведні в душі,
А ще - безмежний океан здоров'я,
Аби до ста топтати спорщиків.
Аби до ста весняно-молодим
Кружляти в танці на балу життя.
І вимолити дітям добру долю,
І благополуччя вникати до віку.
Хай все пріємне й радісне здійсниться,
Сунне минає довітковим сном,
І кожний день хай косяться
Благополуччя, щастя і добром.*

З любов'ю — мама, дружина Руслана, дочки Анастасія та Ірина з родинами, онуки, син Ростислав, сестра Марія з родиною.

Колектив Острівської ЗОШ І-ІІІ ст. щиро вітає з Днем працівників освіти колег-пенсіонерів, а також з днем народження вчителя-пенсіонера **Любов Григорівну ФЕДОРОНЧУК**.

*Нехай здоров'я завжди добрим буде,
Хай у роботі падають усі,
За справи добрі хай шанують люди,
В сім'ю хай доля замишок несе.*

Виконком Ігровицької сільської ради вітає з днем народження завідувачу дитсадком «Світ малечі» с. Ігровиця **Світлану Степанівну МІСТЕРМАН**.

*Хай Вам щастя і здоров'я стелються дороги,
Життя, неначе щедрий сад, цвіте,
Хай обминають прикраси й тривоги,
А в долю світить сонце золоте!*

Колектив Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з днем народження психолога **Христини Петрівни ІВАСЮК**.

*Нехай завжди всміхається доля,
Несуть тільки радість з собою ніколи.
Хай щастя й здоров'я не зрадять ніколи,
Хай збудуться мрії, бажання й думки!*

Виконком Ігровицької сільської ради вітає з днем народження технічного працівника сільської ради **Ольгу Іванівну МІЗЬОЛИК**.

*Бажаємо Вам, щоб надії збувались,
Щоб друзі хороші в житті зустрічались,
Щоб стіл був багатий і заширно в хаті,
Хай дні Ваші будуть веселі, як свято.*

Учні 7-А класу Великолибочецької ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Я. Стецька вітають класного керівника **Наталю Богданівну МУЗИКА**, першу вчительку **Лесю Ярославівну БІЛИК** і весь педагогічний колектив з днем вчителя.

*Хай ладиться скрізь: на роботі, в родині,
Щоб радісний настрій у серці не згас,
Все світле, гарне, що треба людині,
Нехай неодмінно приходиться до Вас!
Хай щастя приходиться і летиться рікою,
Хай горе обходить завжди стороною,
Хай доля дарує Вам довгі літа,
А в серці завжди хай живе доброта!*

Найщиріші вітання з днем народження надсилаємо директору будинку культури смт Великі Бірки **Зіновію Васильовичу ПРУСУ**.

В день Вашого свята бажаємо Вам міцного здоров'я, світлого оптимістичного настрою. Нехай Ваше життя буде світлим і сонячним, дарує душе приємні події – успіхи в роботі, ладивний комфорт, шану і авторитет.

З повагою — працівники відділу культури Тернопільської РДА, районного будинку культури, районна організація профспілки працівників культури.

Щирі вітання з нагоди дня народження надсилаємо **Андрію Васильовичу КАПЦЮ** з села Лозова Тернопільського району.

*Бажаємо добра і довголіття,
У кожній справі хай частить,
Вік щедрий, як калинове суцвіття,
У злагоді і радості прожить.*

З повагою та любов'ю — родина.

З днем народження вітаємо **Миколу Федоровича ШУЛЯ** з села Лозова Тернопільського району.

*Бажаємо здоров'я багато-багато,
Хай щастя і мир залишаються в хаті,
Хай горе обходить завжди стороною,
А радість летиться рікою.*

З повагою — родина та сусіди.

Колектив Великоберезовицької селищної ради, депутатський корпус, члени виконавчого комітету вітають з днем народження секретаря **Олександру Петрівну ЧУРУ**.

*Бажаємо здоров'я міцного,
Щастя найкращого,
Всього бажаного щиро бажаємо.
Щоб серце ваше зіграло тепло,
Щоб завжди в душі панувало добро,
Краси і наснаги, здоров'я без ліку,
І довгого-довгого щедрого віку.*

Колектив ПП «Агрон» вітає з днем народження сторожа **Володимира Ігоревича ГАХА**, працівнику їдальні **Богдану Володимирівну НАЗАРКО**, начальника пожежно-сторожової охорони **Богдана Зіновійовича ГУРЛА**, головного інженера **Володимира Степановича ЧМІЛЯ**.

*Хай щастя вікує у Вашому домі,
І радість хай з Вами буде завжди,
Здоров'я міцного, щасливої долі
Нехай Господь Бог дасть на довгі роки.*

Іменники Тернопільського районного територіального медичного об'єднання — технік зубний **Леонід Васильович КУТНИЙ**, кухар **Ірина Степанівна ПОДОЛЯНЧУК**, медсестра **Ольга Ярославівна ШАРАН**, сестра медична **Руслана Василівна ГРЕЛЯ**.

*З днем народження вітаєм,
Багато щастя побажаєм,
Щоб в домі все було гаразд,
Приходить радість хай не раз.
Розквітне хай в душі весна,
Вам мрію хай несе вона.
Нехай приходять знов і знов
Надія, віра і любов.*

З повагою — колектив ТРТМО.

Колектив працівників Тернопільської районної ради щиро вітає з днем народження головного спеціаліста з питань кадрової роботи **Валентину Миколаївну ВІТРУК**.

*Нехай кожна мить буде повна надії,
і нехай пощастить здійснити усі свої мрії!
Удачі, натхнення й духовного росту,
Хай буде в житті усе легко та просто!*

Педагогічний колектив Мишколицької ЗОШ І-ІІІ ступенів щиро вітає з днем народження заступника директора з методичної роботи **Аллу Павлівну ОЗЕРЯНСЬКУ**.

*Хай дороги стелються як струна,
Будуть чисті, рівні, як кристал,
А добро не обминає хату,
Як не обминає цвіт весна.
Хай здоров'я, радість і достаток
Стелиться для вас, як вишні цвіт,
Хай малює доля з буднів свято,
І Господь дарує Вам багато літ.*

Педагогічний колектив Мишколицької ЗОШ І-ІІІ ступенів щиро вітає з днем народження технопрацівника **Ганну Йосипівну РОПИЦЬКУ** та сторожа **Богдана Орестовича КЛОШНИКА**.

*Хай квітнуть дні яскавим цвітом
І будуть в них сердечність і тепло.
Щоб у житті було чому радіти,
А смутку у душі ніколи не було!*

Справи приватні

ПРОДАМ

Нерухомість

Продам 3-кімн. квартиру в центрі Тернополя, 79 кв.м, і/о, є/р, 6/9, цегл.
☎0352420342

Інше

Перший виробник жалюзі в Тернополі

ПП "ВІКТОР" Сприятливі умови для дилерів

**РОЛЕТИ ТКШНИНИ
РИМСЬКІ ШТОРИ
ЖАЛЮЗІ**

м. Тернопіль,
вул. Микулинецька, 46-Б
т./ф. (0352) 25-48-97,
(098) 620-82-24

Водоочишувачі для питної води (фільтри) гурт, роздріб, картриджі
☎432676, 0673491313

ГБО на авто для всіх типів бензинових двигунів ☎428220, 0673517555, 0673510352, www.gaz.te.ua

Ворота, огорожі, перила, ковани вироби. Завід відомою дорогою в Тернополі
☎0971322950, www.fk.te.ua

Оголошення

29.10.2017 року у приміщенні Білецької сільської ради за адресою: Тернопільська область, Тернопільський район, с. Біла, вул. Г. Мазепи, №27 відбудуться громадські обговорення містобудівної документації «Детальний план на земельну ділянку під будівництво індивідуального житлового будинку, господарських будівель та споруд в межах населеного пункту с. Біла Тернопільського району Тернопільської області, власник ділянки **Мороз Олександр Олександрович**».

Виконавчий комітет Чистилівської сільської ради повідомляє, що громадські слухання з обговорення "Детального плану території земельної ділянки для будівництва і обслуговування житлового будинку на вул. Медова, 13 в селі Чистилів Тернопільського району Тернопільської області" відбудуться 30 жовтня 2017 року о 16 годині в приміщенні сільської ради за адресою: с. Чистилів, вул. Галицька, 52.

Детальний план території земельної ділянки розроблений СПД ФО Огоньок В. С. на підставі рішення XXIX сесії сільської ради VII скликання №452 від 14.08.2017 р. «Про надання дозволу на розробку детального плану території для будівництва і обслуговування житлового будинку на вул. Медова, 13 гр. Андрюшківу Т. І.» з текстовою та графічною частинами зазначеного проекту можна ознайомитись в Чистилівській сільській раді за адресою: Чистилів, вул. Галицька, 52. Тел. 29-67-48 у понеділок та четвер з 14 до 17 год. до 30 жовтня 2017 року. Зауваження та пропозиції до проекту приймає секретар виконавчого комітету Чистилівської сільської ради до 30 жовтня 2017 року. Відповідальний за інформацію розгляду пропозицій — секретар Чистилівської сільської ради Мельник Ольга Ярославівна.

Інформує служба 101

Обережно: отруйні гриби!

Гриби — це дарунок лісу, але водночас вони є небезпечним продуктом харчування, який може призвести до отруєння, втрати здоров'я, а іноді й до смерті. Мабуть, чи не кожен грибник вважає, що він найбільший професіонал у «тихому полюванні» й небезпека може чатувати на будь кого, лише не на нього. Але це не так. Небезпека чатує на кожного, хто збирає чи споживає гриби. Отруєння організму спричиняють токсини, алкалоїди та сполуки важких металів, які містяться в грибах.

Основні причини отруєнь:

- вживання отруйних грибів;
- неправильне приготування умовно їстівних грибів;
- вживання старих або зіпсованих їстівних грибів;
- вживання грибів, що мають двійників або змінилися внаслідок мутації (навіть білі гриби й підберезники мають своїх небезпечних двійників).

Симптоми отруєння: нудота, блювота, біль у животі, посилене потовиділення, зниження артеріального тиску, судом, мимовільне сечовиділення, проноси, розвиток симптомів серцево-судинної недостатності.

Застереження!

• Купуйте гриби тільки у відведених для їх продажу місцях (магазинах, теплицях, спеціалізованих кіосках).

• Збирайте і купуйте лише ті гриби, про які вам достеменно відомо, що вони — їстівні.

Не збирайте гриби:

- якщо не впевнені, що знаєте їх, якими апетитними вони не здавалися б;
- поблизу транспортних магістралей, на промислових підприємствах, колишніх смітниках, в хімічно та радіаційно небезпечних зонах;
- з ушкодженою ніжкою, старі, в'ялі, червиві або ослизлі;

ПОСЛУГИ

Лікування на бджолиних вуликах, бджолоужалення, інгаляція, пилкок, перга, прополіс, мед, воскова міль, мертві бджоли. Село Чернелів-Руський Тернопільського району ☎0679455186, 0685392533, 0972076523 (Орест Лук'янець)

РІЗНЕ

Анонімні чоловіки © — це співтовариство чоловіків та жінок, які діляться один з одним своїм досвідом, силою та надією з метою вирішити їхню спільну проблему та допомогти іншим одужати від алкоголізму. Єдиною вимогою для членства є бажання кинути пити. Членство в АА не передбачає вступних або обов'язкових внесків; співтовариство утримується завдяки нашим власним добровільним пожертвуванням. АА не пов'язане з будь-якою сектою, релігією, політикою, організацією чи установою; не бажає брати участь в будь-яких суперечках, не підтримує та не виступає проти будь-яких справ. Наша основна мета — залишатися тверезими та допомагати іншим алкоголікам досягти тверезості. **Бажасш припинити пити?**
☎0683663538

КУПЛЮ

Дорого землю, городи від 1 га. Допомогаємо в оформленні документів на землю: спадщина, сертифікати.

☎(068) 862-24-29

Закупуємо мед

☎0991426622, 0983098787

Оголошуємо набір до патрульної поліції м. Тернопіль!

Приєднуйся до команди!

Подати анкету <http://80.91.161.100>

Дізнатися більше <http://patrol.police.gov.ua/jobs>

Патрульна поліція — це:

- робота, що допомагає зберегти життя людей безпечнішим;
- дружня команда, що стане сім'єю;
- можливості кар'єрного зростання та розвитку;
- заробітна плата від 8000 грн.

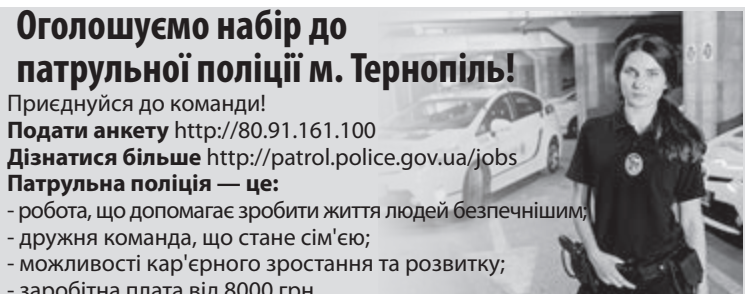

Table with 1 column: ПОНЕДІЛОК 2 жовтня. Content includes program listings for UA:Перший, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, and Новий канал.

Table with 1 column: ВІВТОРОК 3 жовтня. Content includes program listings for UA:Перший, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, and Новий канал.

Table with 1 column: СЕРЕДА 4 жовтня. Content includes program listings for UA:Перший, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, and Новий канал.

Table with 1 column: ЧЕТВЕР 5 жовтня. Content includes program listings for UA:Перший, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, and Новий канал.

Table with 1 column: П'ЯТНИЦЯ 6 жовтня. Content includes program listings for UA:Перший, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, and Новий канал.

Table with 1 column: СУБОТА 7 жовтня. Content includes program listings for UA:Перший, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, and Новий канал.

Table with 1 column: НЕДІЛЯ 8 жовтня. Content includes program listings for Перший національний, ІНТЕР, ІСТV, СТБ, and Новий канал.

Подільське СЛОВО

Засновники: Тернопільська районна державна адміністрація, Тернопільська районна рада. Свідоцтво про державну реєстрацію: ТР №186 від 31.10.1995.

Директор: Наталія ЧаПРАК 528830
Відповідальний секретар: Людмила КАЛИТА
Бухгалтерія, довідки 528830
Журналісти: Лілія КУЛЕНІЧ
Верстка: Людмила Калига, Іван Юзків

Адреса редакції: м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.
Email: podilske_slovo@ukr.net
Розрахунковий рахунок: 26003250972001 ФК Б Приватбанк

Позиція авторів може не збігатися з позицією редакції. За достовірність викладених фактів відповідають несе автор. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати тексти. Рукописи не підлягають рецензуванню і поверненню.
© — політична реклама

Передплатні індекси: 61357 для фізичних осіб, 23491 для юридичних осіб.
Тираж: 2 145. Зам. № 720. Ціна: 3 грн.
№39 (5246) від 29.09.2017 р.
Віддруковано: ТОВ "Поділля-Тер", м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28, тел. (0352) 52-27-37.

Свята і празники

День пам'яті
святих мучениць

Віри, Надії, Любові та їх матері Софії — це одне з головних церковних свят, яке християни щорічно відзначають 30 вересня, за Юліанським календарем. Не дивно, що з ним пов'язана величезна кількість різних історій, традицій і прикмет. Тому ми вирішили розповісти вам, чим особливе це свято.

Історія розповідає про жінку Софію і трьох її дочок: Віру, Надію, Любов. Вони жили у II столітті в Римі, де в той час майже всі були язичниками. Софія виховувала дочок вірними християнками.

У 137 році в Римі почалося дуже жорстоке переслідування християн. І матір з доньками ув'язнили. Через деякий час їх відправили на суд, де їх долю мав вирішити король Адріан. Він спробував переконати Віру, Надію, Любов і їх матір Софію відкритися від віри. Але йому не вдалося. Це не на жарт розлютило імператора. Тоді він вирішив використати катування, однак і це не дало ніякого результату. Дівчат замучили до смерті на очах у матері й поховали. Софія не відходила від могил три дні, там і померла. Християнська церква зарахувала їх до лику святих.

Звичайно, прикмети щодо цього дня є давніми, але старожити всі ще в них вірять. Так, якщо у свято Віри, Надії, Любові та їх матері Софії побачити зграю журавлів, то 14 лютого буде дуже холодно. А якщо ж цього дня буде гроза то осінь буде дуже довгою, але теплою.

Вважається, що 30 вересня жінкам не можна робити по дому. Також на свято Віри, Надії, Любові та їх матері Софії не можна було влаштовувати ніяких гулянь. Особливо заборонялося проводити вінчання і весілля — це було дуже поганюю прикметою.

Варто зазначити, що, за традицією, в день Віри, Надії, Любові та їх матері Софії жінки починали ранок з голосного плачу, шановуючи пам'ять загиблих святих. До того ж, цей плач вважали оберегом для сім'ї на цілий рік.

Сторінки історії

Трагедія Бабиного Яру

Бабин Яр — одне з всесвітньо відомих місць трагедій, які стали символом Голокосту, урочище на північно-західній околиці Києва. За два дні, 29 та 30 вересня 1941-го, за офіційним історичними свідченнями, там розстріляли майже 34 тисячі євреїв. З інших джерел, за 5 днів нацисти розстріляли майже 150 тисяч українських євреїв. Це були не лише жителі Києва, а й біженці з окупованих українських регіонів. Вони прибули до міста, надіючись на порятунок.

Масові розстріли у Бабиному Яру та розташованому поруч із ним Сирецькому концтаборі проводили і пізніше, аж до звільнення Києва від окупації. Цей злочин тривав майже 103 тижні — щодня вночі і під час дня.

Під час німецької окупації Києва у 1941-1943 роках Бабин Яр став місцем масових розстрілів німецькими окупантами євреїв та циган, мирного населення і радянських військовополонених, а також партійних та радянських активістів, підпільників, членів Організації Українських Націоналістів (переважно членів ОУН-м), заручників, психічно хворих, «саботажників», порушників комендантської години та тих, хто чимось не догодив владі "вищої раси", яка будувала свій "арійський світ".

Ось декілька встановлених фактів: 10 січня 1942 року було

страчено близько 100 матросів і командирів Дніпровського загону Пінської військової флотилії, а 18 лютого 1943 року — трьох футболістів київського «Динамо»: Миколу Трусевича, Івана Кузьменка та Олексія Клименка (за деякими даними, частина футболістів була членами НКВС, що і стало причиною розстрілу). Так званий «матч смерті». У 1941—1943 роках у Бабиному Яру розстріляно 621 члена ОУН, серед них і відомий український поетеса Олену Телігу разом із чоловіком.

У 1946 році на Нюрнберзькому процесі, згідно з висновками спеціальної державної комісії з розслідування нацистських злочинів під час окупації Києва, було наведено лише приблизне число розстріляних — 100 тисяч осіб. Різні публікації подають різні цифри кількості знищених у Бабиному Яру — від 70 тисяч до 200 тисяч осіб.

Історії кохання видатних людей

Пішов на смерть в ім'я любові

Олена Теліга — талановита поетеса, українська патріотка та людина трагічної долі. Ця жінка мала дивовижну здатність заворожувати мужчин лише своєю появою. У полон погляду її зеленкуватих очей потрапляли навіть невиліковно байдужі чоловіки. Та взаємність відповіла лише двом.

Дружина бандуриста

Перебуваючи в Чехословаччині (сім'я емігрувала туди 1922 року), Олена вподобала стрункого красеня-бандуриста, родом із Кубані, Михайла Телігу. Молоді люди Михайла нерозлучними. Найближче оточення вважало їх парою від Бога. Стосунки між закоханими вирізнялися повною довірою і взаємною відданістю. За рік до весілля Олена писала Михайлові: «Тільки така любов гарна, як у нас, коли вона не «каторга єгипетська», не обов'язок, а світле, радісне, вільне щастя! Любов неможлива без повного довір'я. А я вам віримо, а я для вас! Тільки будьте завжди щирим, а мене — єдиною».

1926 року вони повінчалися у Празі. Та сімейне життя виявилось не таким вже й безхмарним. Із чоловіком Олена ділила радісні миті та важкі будні, останніх було чимало. Нестача грошей спонукала жінку змінювати місце роботи: вона і вчителювала, і співала під акомпанемент чоловікової бандури у ресторанах, навіть пробувала бути манекенницею.

О.Теліга була відданою Михайлові. Вона піклувалася про нього, розділяла його за-

хоплення фотографією, хоча на це йшли останні гроші з сім'ї. Та її любов не була сліпою: Олена дозволяла собі фліртувати, захоплюватись іншими мужчинами, та межувати ніколи не переходила.

Муза ідеолога українського націоналізму

Через кілька років у її житті з'явився Дмитро Донцов, старший за неї на 23 роки. Він — один

із яскравих діячів української історії, засновник теорії інтегрального націоналізму. Попри відносну зовнішню непривабливість — улюбленець жінок, як правляю, непереставав. Його дружина, Марія Бачинська-Донцова, була поетесою, журналісткою. У ньому приваблювала здатність цінувати жінку саме за хист та інтелект.

О. Теліга писала про Д. Донцова подрузі: «...ти не уявляеш, який він мені дорогий... що це є: кохання, обожнення, приязнь чи захоплення? ... Мене мучає одне: при всій моїй великій любові до Михайла у мене нема до нього кохання. Життя є дуже тяжким для нас обидвох, а зокрема для мене, бо я з любові до Міші стараюся

не показати йому брак кохання».

Стосунки Олени й Дмитра тривали таємно до 1941-го, коли вона повернулася до окупованої німцями України. Д.Донцов пам'ятав О.Телігу довго, 1953 року написав про неї книгу «Поетка вогняних меж Олена Теліга».

Витримали перевірку і життям, і смертю...

У Києві поетеса організувала Спілку українських письменників і видавала тижневик «Літаври». Дехто приносив вірші про Гітлера. Вона викидала їх у кошик. Хтось доніс. Німці арештували всіх членів Спілки. Михайло Теліга під час арешту назвався письменником, щоб бути разом із коханою.

За чотири місяці до цього Олена писала чоловікові: «Місяці золотого ріден, мій найліпший у світі Михайлику! Любий мій! Що буде в Києві? Як? Не знаю! І сумно мені, що ти не ідеш зі мною...» Михайло приїхав до неї в Київ і вирушив у останню путь із дружиною. Це сталося у Бабиному Яру 1942-го. За словами мистецтвознавця А. Горняткевича, він пішов із нею на смерть, як справжній лицар.

Подружні стосунки Олени та Михайла витримали перевірку і життям, і смертю...

Підготувала Олена ВАКОЛЮК.

Сімейні цінності | Виховуємо власним прикладом

10 заповідей для батька

1. Перший обов'язок батька перед дітьми — любити їхню маму

Родина — це система, яка тримається на любові. Не уявній, а справжній, дійсній. Без любові неможливо довго витримувати тягарі родинного життя. Не можна бути батьком з відчуття обов'язку. Виховання — завжди командна гра. У подружній парі, де є діти, наповнюють радістю й допомагають їм рости, будучи для них надійним фундаментом. Батько може захистити матір, підмінити її, надавши їй можливість відпочити, відновитися та віднайти трішки часу для себе.

2. Батько, передусім, має бути

Його присутність означає: ви, моя родина, — найголовніше у моєму житті. Статистика стверджує, що в середньому батько присвячує вихованню дитини менше п'яти годин на день. Діяльність дослідження доводять існування зв'язку відсутності батька та поганою успішністю дітей у школі, їхнім низьким коефіцієнтом розумового розвитку, злочинністю та агресивністю. Це питання стосується не часу, а справжнього спілкування. Бути для батька означає спілкуватися з дітьми, обговорювати їхню працю та проблеми, залучати їх до участі в своєму житті, наскільки це можливо. Також навчитися зауважувати всі малі та великі знаки, які постійно посилають діти.

3. Батько є прикладом, хоче він того чи ні

Особа батька відіграє надзвичайно важливу роль, оскільки дитина може покласти на нього, а в його силах — керувати дитиною. Передусім, батько є прикладом, він стимулює вибір конкретних схем поведінки дитини, згідно з засадами чесності, порядності й доброзичливості. Навіть якщо діти і не усвідомлюють цього, а іноді й заперечують, насправді ж, вони дивляться на те, що і як робить батько та чому він чинить так, а не інакше. Те, що ми називаємо сумлінням, великою мірою залежить від постої батька.

4. Батько забезпечує надійність

Батько — це охоронець. Уся родина чекає, що він захистить її. Батько оберігає також тоді, коли визначає певні правила, часові та про-

сторові обмеження, деколи забороняючи певні речі. Це — найкращий спосіб сказати: «Я піклуюсь про тебе».

5. Батько заохочує та додає сил

Батько доводить свою любов повагою, слухаючи та приймаючи. Його любов справжня, як у тих, хто каже: «Що не трапилось б, я завжди з тобою!» Завдяки цьому в дитині виникає самоповага. Батько завжди готовий допомогти своєю чадам, компенсуючи їхні слабкості.

6. Батько пам'ятає та розповідає

Батьківство є островом спасіння для тих, хто зазнав краху протягом дня. Наприклад, вечерю батько перетворює на особливу родинну зустріч, коли всі можуть спокійно поспілкуватись між собою. Добрий батько спонтанно створює чарівну атмосферу сподів. У минулому для того, щоб передати дітям духовні цінності, достатньо було їх промовити. Сьогодні їх треба демонструвати. А сучасне життя заважає цьому. Як можна щось показати дітям, якщо немає часу поговорити з ними, обмінятися думками, поділитися планами, своїми надіями, радіощами чи невдачами?

7. Батько вчить вирішувати проблеми

Батько — найкращий дороговказ у навколишній світ. Він має великий вплив на дітей завдяки своїй здатності керувати, ставленню до навколишньої дійсності. Цей аспект дуже важливий для виховання особистості дитини. Батько — це людина, яка дає дітям мапу життя.

8. Батько пробає

Пробачення батька — це те, що дитина відчуває найкраще і на що очікує найбільше; це

чи не найвеличніша ознака батька. Один із в'язнів дитячої колонії зізнався: «Мій батько завжди був суворим зі мною: ні любові, ні розуміння. Коли я був маленьким, і з тих він мене більше відваги підійти та поцілувати мене, як раніше... Його любов до мене зникла: я мав тоді тринадцять років... Він забрав у мене свою любов у той момент, коли вона була мені найбільше потрібна... Нікому було розповісти про свої проблеми. Якщо я опустився так низько, то в цьому є частка батьківської війни... На його місці я повівся б інакше. Не покинув би свого сина у скрутний момент. Справжнім батьківським розумінням я сприяв би тому, аби він повернувся на повільний шлях. А мій батько мені в цьому не допоміг».

9. Батько — завжди батько, навіть якщо він живе далеко

Кожна дитина має право на свого батька. Коли батько нехтує дітьми, забуває або покидає їх, він тим самим наносить їм рану, котра ніколи не загоїться.

10. Батько — це образ Бога

Бути батьком — велике покликання, а не особистий вибір. У всіх дослідженнях із психології йдеться, що діти створюють для себе образ Бога на основі образу власного батька. Якщо мати молитесь разом із дітьми, це — прекрасно, але звично. Якщо ж з дітьми молитесь батько, вони ніколи про це не забудуть.

За книгою Бруно Ферреро «Ваші діти мають лише вас».

Футбол | Юнацький турнір

Футболісти Підгороднього — найкращі!

24 вересня в Підгородньому Тернопільського району відбувся футбольний турнір «Шкіряний м'яч» серед юнаків до 16 років.

У ньому взяли участь команди Драганівки (представник — Дмитро Піговський), Забойок (Андрій Чернецький) і Підгороднього (Роман Монько). Зі вступним словом і привітаннями до учасників звернулися Підгороднянський сільський голова Сергій Чапрак, головний суддя турніру Андрій Івегеш та представник Забойок Андрій Чернецький.

За підсумками змагань, перемоги вибороти господарі, 2-ге місце здобули Драганівка, 3-тє — Забойок. Спортивні нагороди, зенге місце табу, кубками і медалями. Команда-переможець отримала футбольний м'яч. Окремі нагороди в номінаціях: кращий воротар — Сергій Матвійшин; кращий захисник — Олександр Танасишин; кращий нападник — Владислав Швець; кращий бомбардир — Тарас Гуцуляк. Учасники турніру висловлюють щиру вдячність Сергієві Чапраку за підготовку турніру, а рефері — за справедливе суддівство.

Футбол | Чемпіонат Тернопільського району

Прямуємо до фінішу

Результати вищої ліги: Дубівці – Плотича – 1:3, Біла – Шляхтинці – 1:4, Озерна – Велика Березовиця – 1:5, Великий Глибочок – Острів – 0:4, Великі Бірки – Залізці – 3:1, Великий Глибочок – Плотича – 0:6, Біла – Дубівці – 1:2. Команди з Плотичі і Великих Бірок сперечаються за чемпіонство, маючи по 44 очки. **Результати першої ліги:** Товстолуг – Білоскірка – 1:3, Прошова – «Результат Тернопіль» – 7:3, Івачів – Малий Ходачків – 3:0 (+:-), Пронятин – Соборне – 1:1, Велика Лука – Забойки – 1:0, Мишковичі – Байківці – 2:1. Турнірне становище пелотону лідерів за два тури до закінчення чемпіонату: Івачів — 53

бали, «Динамо» — 47, Прошова — 43, Білоскірка — 38.

Друга ліга: Кутківці – Великі Гаї v 5:3, Драганівка – Смиківці – 3:0 (+:-), Баворів – Козлів – 4:0, Дичків – Домаморич – 3:0 (+:-), Дичків – Драганівка – 2:1. Дичків і Баворів набрали по 28 балів, у Кутківців 27 очок, 22 — у Великих Гаїв. Вони змагаються за право грати в першій лізі. Результати матчів між командами, які борються за 9-16 місця: Гаї-Шевченківська – Лозова – 1:5, Чистилів – Курники – 7:2, Настасів – Острів-2 – 3:0 (+:-), Стегниківці – Петриків – 6:3.

Юрій БУЧИНСЬКИЙ, заступник голови Тернопільської районної федерації футболу.

Футбольні несподіванки

Воротарі-бомбардири

Кажуть, голкіпери не люблять виразу «стояти на воротах». Гравець цього амплу Александр Філімонов одного разу зазначив: «Стоять слони в зоопарку, а воротарі грають». Справді, іноді голкіпери не лише тримають на замку власні володіння, а й забивають голи. Щоправда, трапляється таке нечасто.

Рожеріо Сені (на фото), Бразилія. За кар'єру бразилець забив 135 м'ячів. 2006-го Книга рекордів Гіннеса вручила йому сертифікат найрезультативнішого голкіпера в історії. Сені належить ще один рекорд — 590 перемог за один клуб. У 1992-у Рожеріо перейшов до «Сан-Паулу», з яким виграв 3 чемпіонати Бразилії, 2 Кубки Лібертадорес і клубний чемпіонат світу. У дебютному матчі він парировав пенальті. Перший гол бразильського страж воріт забив 15 лютого 1997-го. «Той день змінив усе моє футбольне життя. На тельбаченні довго говорили про мій удар зі штрафного, до хрипотли сперечалися, чи повинен воротар узагалі їх пробивати», — розповідав Сені.

роки, Сені повісив бутси на цвях. **Хосе Луїс Чілаверт**, Парагвай. Друге місце в рейтингу воротарів-бомбардирів після Рожеріо Сені посідає цей легендарний парагваець. За 22 роки кар'єри на його рахунку 62 голи, забиті зі штрафних (17) і пенальті (45). 48 разів він відзначався у складі аргентинського «Велес Сарсфілда», 4 — уругвайського «Пеньяроля» і по одному — іспанської «Сарагоси» та французького «Страсбурга». На відміну від свого бразильського колеги, Хосе забивав за національну збірну — 8 голів. Чілаверт — єдиний в історії світового футболу голкіпер, який зумів оформити хет-трик в офіційному матчі. В листопаді 1999-го, виступаючи в чемпіонаті Аргентини, футболіст Парагваю тричі розписався з пенальті у воротах «Ферокарріль Осес».

У дитинстві щоразу, повертаючись додому з футбольного майданчика, хлопчина плавав крокодилячими сльозами, адже, як інші хлопці, хотів забивати голи. Після чергового такого випадку батько порадив синові: «Тобі же нічого не завдає бити штрафні і пенальті. Але тільки не навчачся бити це бездоганно, щоби потім не доводилося стрімголов бігти до своїх воріт». Батькові слова надихнули Чілаверта. Завдяки щоденним багатогодинним тренуванням він оволодів навичками форварда. Забивав навіть із власної половини поля. Був справжнім бійцем, часто під час гри вдавався до бійки.

Тричі його визнавали найкращим голкіпером світу. Про свої здобутки говорив скромно: «При моєму зрості 192 сантиметри в мене дуже маленька нога — 39-го розміру, тому мені зручно та комфортно бити по шкіряному». Кар'єру гравця харизматичний парагваець завершив 2003-го у віці 38 років. Деякий час працював футбольним експертом, телекоментатором на телебаченні і несподівано пішов у велику політику, оголосивши про наміри стати президентом Парагваю. Хтозна, може колись ми дізнаємося про Чілаверта-політика.

Михайло Бурч, Україна. Цей багатогранний український голкіпер наводив жах на колег задовго до появи Чілаверта і Сені. В середині 1980-х років луцький футболіст «Торпедо» з Бурчем у воротах прийняв тоді ще молодий тренер Мирон Маркевич. Невисокий на зріст страж воріт вирізнявся не лише хорошою реакцією, а й нездоланною жагою до бомбардирських подвигів. Коли він почав забивати, тогочасна преса похвалила на нього, а вболівальники масово ходили «на Бурча». Перші кроки на футбольній ниві Михайло робив у 1977 році. Грав також за івано-франківський «Спартак»,

луцьку «Волинь», польський «Сточновець» із Плоцька, варшавський «Гутнік», словацький «Гемлон», рівненський «Верес», золочівський «Сокіл» і калузький «ЛУКОР».

Бомбардирські якості відкрив у собі «Волині». «Нашій команді в кількох іграх не вдалося забити з 11-метрової позначки. Після одного з тренувань я підходжу до Маркевича і кажу: «Навіщо ви хлопців мучите? Давайте я буду бити пенальті». «Давай. Але якщо не заб'єш — більше підходи до «позначки» не будеш», — відповів Богданович. І от граємо з Вінницею — пенальті! Я підійшов і забив. З того часу так і повелось. Вболівальники кричали з трибун: «Міша, гол буде?!» Я їм махав рукою: «Так, буде, не хвилюйтеся». Новатором себе не відчував, адже в ті часи за Івано-Франківськ грав Арає та Лей. Голіпер також забивав неодноразово», — згадував в інтерв'ю Бурч.

Загалом у другій лізі СРСР Михайло забив близько 15 м'ячів, найбільше (5) — у 1987 році. Продовжив подвиги і за кордоном. Понадзвичайно вже незалежно ставши першим воротарем-бомбардиром українського чемпіонату. Цікаво, що за підсумками одного із сезонів луцький голкіпер із чотирьох бомбардирів своєї команди разом із півзахисником Дмитром Топчієвим.

Закінчуючи кар'єру в командах нижчих дивізіонів, Бурч стабільно засмучував воротарів суперника. Здебільшого намагався бити «по голкіперу», витримуючи мікропаузу і дивлячись, в який кут той збирається стрибнути. Декілька разів виконував 11-метровий у стилі Антоніна Паненки. За такі дії його навіть оштрафували у словацькому «Гемлоні». За власною оцінкою, забив близько півсотні голів.

Костянтин Овідіюбовський — колишній голкіпер Старишівського «Містислава», який вперше зіграв 100 офіційних матчів на нуль. Він також є рекордсменом за кількістю воротарських голів за турнір — 6 у сезоні 2006/07 другої ліги. 23 жовтня 2006-го йому вистачило 6 хвилин, щоби двічі вразити ворота «Оболо-2». До того моменту вони вигравали 2:1, але на 87-й і 90+3-й хвилинах воротар-бомбардир приніс своїй команді перемогу. Навряд чи хтось повторить найгодовніше досягнення Стародубовського того сезону: голкіпер пропустив стільки ж голів, скільки і забив — 6.

У наступному номері «Подільське слово» ви дізнаєтеся, які ще українські воротарі відзначалися голами.

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Спортивний калейдоскоп

Паралімпійська збірна України стала чемпіоном світу з футболу в Аргентині. У вирішальному поєдинку українці обіграли команду Ірану з рахунком 1:0. До фіналу світової першості «синьо-жовті» пробилися, здолавши Збірку 4:2. Загалом на ЧС-2016 наші спортсмени забили 25 голів та пропустили лише двічі. Це вже 5-та перемога паралімпійської збірної України на чемпіонаті світу — раніше українці перемагали на турнірі у 2001, 2003, 2009 та 2013 роках.

У 2-му турі групового раунду Ліги чемпіонів донецький «Шахтар» поступився на виїзді «Манчестер Сіті» 2:0, пропустивши після перерви. Турнірне становище команд: «Манчестер Сіті» — 6 очок, «Наполі», «Шахтар» — по 3, «Фейєноорд» — 0. Наступну гру донецчани проведуть 17 жовтня в Роттердамі з «Фейєноордом».

Український борець греко-римського стилю Жан Беленюк виборов золоту медаль Чемпіонату світу серед військовослужбовців World Military Championship Wrestling-2017 у литовській Клайпеді. Українець боровся у ваговій категорії до 85 кг. Здолавши борців з Вірменії та Азербайджану, у фіналі Беленюк переміг росіянина Євгена Салєєва. До слова, «золото» у вазі 80 кг у цьому виді спорту в Литві виборов тернопільський борець Андрій Антонюк. Загалом на турнірі українці завоювали 4 медалі — 2 золоті, срібну та бронзову. У загальному заліку наша команда посіла 2-ге місце.

Київське «Динамо» на власному полі втратило очки в матчі з новачком прем'єр-ліги — рівненським «Вересом» (0:0). Результати інших матчів 10-го туру УПЛ: «Зірка» — «Шахтар» — 2:4, «Сталь» — «Олімпік» — 1:1, «Маріуполь» — «Олександрія» — 1:1, «Карпати» — «Чорноморець» — 1:1, «Ворскла» — «Зоря» — 1:1. Трійка лідерів: «Шахтар» — 25 очок, «Динамо» — 23, «Ворскла» — 18.

Як і в першому колі чемпіонату серед команд другої ліги, тернопільська «Нива» у Вишнівці зіграла в «суху» нічию з чернівецькою «Буковиною». Четвірка лідерів: «Агробізнес» — 30 балів, «Прикарпаття» (Івано-Франківськ) — 28, «Нива» (Тернопіль) — 19, «Львів» — 16.

У центральному поєдинку 12-го туру вищої ліги чемпіонату Тернопільщини з футболу «ДСО-Поділля» (Тернопільський р-н.) із рахунком 2:1 здолало на власному полі лідера першості — великогайський «Агрон-ОТГ» (Тернопільський р-н.). Таким чином «подоляни» включилися в боротьбу за «бронзу». Четвірка лідерів вищої ліги: «Агрон-ОТГ» (12 матчів) — 27 очок, «Бережани» (12 матчів) — 25, чортківський «Кристал» (9), «ДСО-Поділля» (11) — по 21-му балу.

Представники Тернопільщини — Тернопільська «Нива» і «ДСО-Поділля» (тернопільський р-н.) вилетіли з розіграшу аматорського Кубка України за результатами повторних матчів 1/16 фіналу. Перші поєдинки наші земляки завершили внічию — 2:2. Терновляни програвли чинному лідеру чемпіонату Львівщини «Миколаєву» 0:1, а «ДСО-Поділля» зазнало поразки від «Факела» з Липовця Вінницької області — 1:2.

Підготував Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Все буде смачно

В теплий дощик народився і в тарілку попросився

Грибний сезон у розпалі, тому саме час готувати смачні й поживні страви з грибами. Ці дари лісу надають їстівним витворам господинь такий аромат, перед яким не встоїть жоден привереда-гурман. А велика кількість способів приготування цього продукту відкриває широкі можливості для кулінарної творчості. Тож готуйте ситні й оригінальні страви з лісових грибів за поданими рецептами.

Різотто з білими грибами

Знадобиться: 500 г білих грибів, по 100 г вершкового масла і сиру, 1 л бульйону, 3 зубки часнику, 2 склянки білого сухого вина, 1,5 склянки нешліфованого непропареного рису, по 1 шт. моркви, корена петрушки і цибулі, запашний мелений перець, сіль.

Підготувати гриби, крупно нарізати. З обрізків кореня петрушки, моркви і грибів приготувати овочевий бульйон, процідити його через марлю. У глибокій сковороді розігріти невелику кількість оливкової олії, обсмажити сухий рис. Коли він вбере масло, влити вино, перемішати, поступово порціями додавати бульйон, поки він покриє рис на 1-1,5 см вище. На 1 ст. л. масла в іншій сковороді обсмажити розчавлений часник протягом 1 хв. Вийняти його, а на сковороду викласти гриби, смажити їх до рум'яності, додати нарізану цибулю і смажити ще 2-3 хв., поперчити й посолити. Залишити гриби до рису, накрити кришкою і на найменшому вогні тушкувати 5-10 хв. Посипати різотто сиром, кропом, додати решту масла, перемішати ретельно протягом 1-2 хв., залишити під кришкою на плиті ще на 3 хв., вимкнувши вогонь. У правильно приготованому різотто рис має вийти м'яким зовні і трохи твердим всередині.

Плов з лісовими грибами

Для плову використовують білі гриби, підосичники, маслятки. Можна додати в такий плов шматочки шинки або копченої курочки, але і без цього виходить смачно. До речі, так само можна приготувати гриби з гречкою.

Плов під кришкою повинен ще поплітати півгодини, а то й більше. Перед подачею все добре перемішуємо. Можна додати в такий плов шматочки шинки або копченої курочки, але і без цього виходить смачно. До речі, так само можна приготувати гриби з гречкою.

Хліб, фарширований грибною начинкою

Знадобиться: 1 буханка хліба, 300 г грибів, 2 шт. болгарського перецю, 1 маленька цибулина, 150 г твердого сиру, сіль, перець.

Гриби й цибулю порізати, обсмажити до золотистого кольору, посолити, поперчити. Перець порізати та злегка обсмажити до м'якості, посолити, поперчити. Змішати з грибами й цибулею. Сир натерти.

Із хліба зрізати верхівку та вибрати м'якушку. Наповнити його смаженою начинкою сиром. Поставити в духовку під гриль на 5-7 хвилин, доки сир не розплавиться.

Грибний паштет

Знадобиться: 1 кг підберезників, 1 цибулина, 1 морквина, 75 мл олії, сіль і чорний мелений перець. Цибулю подрібнити, обсмажити в олії, потім додати до неї терту моркву та гриби близько 6 хвилин. Гриби варити 20 хвилин після закипання подрібнити в блендері. Приправити сіллю, перцем. Додати засмажку, перемішати. Паштет подавати з грінками.

Мачанка з грибів

Знадобиться: 500 г свіжих лісових грибів (краще білих) або шампінйонів 80 г вершкового масла, 1 ст. ложка борошна, 100 г сметани, 100 г вершків, 200 г м'якого сиру. Гриби помити і нарізати тонкими пластинами. Вершкове масло розігріти на сковороді, додати борошно і, постійно помішуючи,

смажити до золотистого кольору. Потім невеликими порціями додати моркву, швидко розмішувати, і варити до утворення однорідної маси (густої, як сметана). Додати вершки.

Гриби тушувати на вершковому маслі до готовності, змішати із соусом і варити 5 хвилин. Наприкінці додати сметану. Заправити перцем, сіллю. Готувати мачанку подають гарячою з хлібом або картопляним пюре. Смакує вона й з дедунами та картопляниками.

Курячі грудки в соусі з лисичок

Знадобиться: 4 курячих філе (грудки), 5 варених яєчних жовтків, 300 г лисичок, 2 головки цибулі, 70-80 г вершкового масла, 250 мл сухарів бульйону, панірувальні сухарі, петрушка.

Дрібно нарізані лисички обсмажити з цибулею в олії, додати петрушку і жовтки. Пропустити отриману суміш через м'ясорубку. Куряче філе відбити й намазати релетом і обмотати ниткою. Рулети обкачати в панірувальних сухарях й обсмажити у вершковому маслі. Потім зняти нитки і викласти обсмажені рулети у високу сковороду, залити бульйонним соусом і запікати в духовці 15 хвилин. Подавати, посипавши петрушкою.

Смачного!

Дитячий майданчик

Гуси й черепаха

Жили-були два гусаки й черепаха, вони міцно дружили один з одним. Одного разу влітку їхнє озеро пересохло, і друзі вирішили вирушити на пошуки нового. Оскільки черепаха не вмiла літати, гуси запропонували нести її. Кожний взяв у дзьоб протилежний кінець палиці, а черепаха вчепилася зубами за її середину. Звичайно, єдине, чого не можна було робити черепазі, – це розмовляти під час польоту.

Нарешті всі троє злетіли. Звірі привітно кричали їм і махали услід. Раптом хтось засміявся і сказав: «Дивіться, дивіться, черепаха літає!» Вона розсердилася й вигукнула: «Не бачу в цьому нічого смішного!» І тієї ж миті завалилася на землю. Товстий панцир урятував її. Черепаха подумала: «Шкода, що я не тримала рот на замку». Зітхнувши, вирушила шукати нове озеро, але вже пішки.

Мораль: не кажи зайвого, іноді варто промовчати.

Лабіринт

Загадки

Я порою дощовою —
Наче дах над головою.
При собі мене тримають,
А як дощ пройде — видають. (Парасолька)

В полі жовті промінчата
Шелестять, немов зайчата,
А вусаті ж їхні віти!
Що це, друзі?
Мабуть... (Жито)

У бабине літо
Легке срібне сито,
Не руками ткане,
Летить ось над нами.
Що ж це, дитинко?
Це — ... (Павутинка)

Дуже я потрібна всім:
І великим, і малим.
Всіх я розуму учу,
А сама завжди мовчу. (Книга)

У лісі зростав,
У столяра побував,
В кімнаті оселився,
Потім укрився. (Стіл)

Знайди відмінності

Ворота
Перила
Огорожі

Піскоструменева
обробка
Розробка
дизайну
Оцинкування

Тернопіль, вул. Микулинецька, 31 (заїзд з Об'їзної)